

Este de două ori în septembrie: Joi-a si
Domino'a; era cindu va prefiude im-
portantă materielor, va fi de trei său
de patru ori în septembrie.

Pretiul de prenumeratiune,
pentru Austria:
pe anu intregu 8 fl. v. a.
„ diameata de anu 4 fl. v. a.
„ patrariu 2 fl. v. a.
pentru Romania si strainatate:
pe anu intregu 12 fl. v. a.
„ diameata de anu 6 fl. v. a.

ALBINA

Pesta, in 15 martiu n. 1873.

*Confusione mare; — crise' immi-
nente; — tōte se légana; intregu edificiu-
lu statului magiaru sā sè se imbōrde!* — In fac' a pericolului limbele scapa ade-
verulu, — si acésta a devenit tota cāte
sustienemus noi de siepte ani in cōci!

Etă aici, in pucine cuvinte descrisă
situația de mai ieri in patria nostra,
usurpata si maltratata de — domnii
magiari!

De trei-patră dile in cōci, tōte foile
sunt pline de descrieri — in cele mai
intunecōse colori — a confusionei si
pericolului, in care se află — guvernul
si partit' a lui, si opositiunea si fractio-
nile, si constitutiunea si — ginta magiara
si — in fine tiér'a, si asia dura — tōte
si totulu!

Si cum, si de unde, si pana unde
acésta?

Simplu: este sè vina sub desbatere
in Dieta — acoperirea bugetului votatu.
S'au votat adeca spese pre anulu acesta
de vr'o 265 milionē; ei dar — precum
se scie, venitele ordenari ale tierei, n'a-
jungu nici 200 milionē; imprumutul
ce de curendu se contractă in Londra
cu mare nevoia, abiā va ajunge a acoperi
deficitele din trecutu remase; la vre-
un nou imprumutu nu este iertat nici
a cugetă: deci — de unde sè se ieé ba-
nii necesari? — acésta e cestiuene!

Ministeriul tiene, că — nu este
altu modu, de cătu: *urcarea unor dări,*
si — regularea altora si essecutarea loru
cu rigōre inca sì mai mare de cătu pana
acă. Spre acestu scopu elu a pregratit
si propus proiecte de legi. Acestea
sunt la ordinea dilei.

Ei dar — opositiunea de o mīia
de ori a afirmatu că, dările cum sunt,
sunt abiā suportabili! Catra acésta o
multime de deputati din drépt'a chiar,
scindu si ei pré bine că dările si asiā
sunt pré grele, temendu-se de isbucnirea
indignatiunei alegetorilor, par' că nu
cuteasa a dā mana de ajutoru guvernului.
Croatii si sassii — inca spuneau pe facia că,
trece peste potint'a loru sacrificiul ce
li se cere. In fine momentul parea pré
favorabilu pentru d'a fi apucat si folo-
situ de — Lonyay si de Senyeisti, pen-
tru d'a pune pedeșa acestui ministe-
riu, in sperant'a — firesce, că dupa ca-
dereia lui, vor urmă ei.

Organele de publicitate ale guvernului
facia de acésta grea situație, ca si des-
perate incepura pe intrecute a redică-
velulu ce ni acopere slabitiunea, firesce
— pentru d'a inspiră frica si cutremuru
molochului magiaru si — d'a-lu face
sè taca si sè se supuna si acestei necesi-
tati absolute, măcar d'ar costă — peri-
rea tierei!

Ministeriul in clubulu deákistiloru,
alalta-ieri sera dechiară că, face cestiu-
ne de cabinetu din votarea acestoru le-
gi; astfelii confusionea si trem'a deve-
ni completa.

Astfelii se splică situația. Dar
noi in pericolu — nu credeam.

Dominii magiari, — nu vorbim de
fractiunile cele rebele, ci de majoritatea
coloru din drépt'a si celor din stang'a,
— vor vota, sub astfelii de presiune —
tōte cāte li se vor cere, vor vota molochul
loru națiunalu — *sufletulu si me-
du'a din trupulu bietului poporu*. Ce sè
se faca, déca si au propus, cu ori-ce
pretiu a timbră tiér'a de magiara, si acé-
sta nu li se ieră, de cătu sub conditio-
ne ca — sè o ruinedie!

Destulu că vine alalta-ieri oficiosulu
partitei deákiste „P. Naplo“ si intr'unu

articlu melancholicu din fruntea sa — in-
trăba: „Ore avemu noi parlamentarismu,
séu numai o neluca?“ „Ore avemu noi
patriotismu necondiunat?“ „Ore nu sunt
la noi națiunalităti, naintea earora ota-
rale tierei — nu sunt otara, — căroru na-
țiunalităti, suvenirile trecutului, aspira-
tiunile presentelui si sperantile viitoru-
lui — nu sunt identice cu patria si
interesele ei!“

Ce sè mai spunem multe! „P. N.“
tiene tōte perdute, tiene constitutiunea
de o neluca, tiene patriotismu de o
ciarlatania, — déca nu se vor vota dări
cătu mai mari, si — déca mane nu se va
vota totu ce vor cere legaturele din Viena
si din Berlinu!

Apoi cei din stang'a centrale, Ghiczy,
Tisza si Csernátony, ar crede
omulu — dupa vorbele loru, că sunt li-
berali, că sunt ómenii poporului. Aferimu!
Ei sunt ómenii egemoniei magiare;
ei vor impilarea si stórcerea poporului
nemagiare prin elementulu loru, si acé-
sta cu ori-ce pretiu!

Apoi sassii; apoi croati unionisti;
apoi conservativii vecchi! Toti sunt in
prim'a linia egoisti, in a duó'a —
domni; — nu li vinu la socotă dările
mari, — dar déca tocmai se ceru si receru,
apoi platésca poporulu, platésca pana
i va esă sufletulu! platésca atât'a, in că-
tu sè li ajunga si loru!! —

Astfelii fiindu convictiunea nōstra
— nime nu se va miră, că noi atunciā,
candu tōte foile vorbiau de crise' si pe-
riclu, tieneam că — nu se pote.

De ieri in cōci — nime nici nu mai
crede pericolu seriosu. Dupa cele ce au-
dimu privatu, apoi stang'a centrale nu-
mai in privint'a urcării dărilor dupa
căscigul va face o opositiune óresi-care;
— croatii au capitulatul pentru cevasi
concesiuni ce li s'a promis; sassii —
asemenea pentru ca romanii sè li rema-
na supusi; conservativii — pentru de
a-si repară nimbulu scapatatu la desba-
terea asupra bugetului honyédiloru! A
remasu Lonyay cu pucini ai sei — iso-
lati, si stang'a estrema, asemenea isolata.

Éca-vi, popóra, pentru ce ati alesu
la Dieta guvernamentalu si deákisti!

Pesta, in 15 mart. n. 1872.

Din Anglia avemu sè notāmu o
crise ministeriale. Cabinetul lui Glad-
stone a demisiunatu in urmarea căderii
proiectului seu de reforma pentru uni-
versitatea din Dublin in Irlandia.

In sirulu numerōselorū reforme, ce
liberalul cabinetu de căti-va ani s'a pusul
a introduce in Irlandia, cu scopu de a
molcomi pre irlandesii inversiunati in
contra anglicanismului, asuprioriulu
pan' la mórtă alu loru, — in sirulu ace-
loru reforme, Gladstone ajunsese la regu-
larea investimentului superioru, si voia
a o essecută astfelii, in cătu sè multiu-
mēsa cătu se pote — pre tōte pările
interesate.

La universitatea din Dublin pana
aci domniā eschisivminte anglicanismulu;
— insasi organizarea universitatii a fostu
fōrte partiala: Gladstone deci a socotit
a organisa o universitate reformata, cu
dreptu de paritate si foră caracteru con-
fesiunalu, pentru ca la aceea sè incapă-
tōte partitele si interesele. Dar — toc-
mai prin acésta a vătematu pre tōte!
Episcopatulu irlandescu catolicu — n'a
vrutu sè auda de scola mare, foră carac-
teru confesiunalu; anglicanismulu n'a
vrutu sè auda de paritate si de luarea
din manele sale a universitatii si reorga-
nisarea ei pe spesele fondurilor ei, pana

acuma dependinti eschisivminte de la
anglicani. Astfelii proiectulu de lege
ală ministeriului Gladstone la a duó'a vota-
re in parlamentu fù respinsu cu o ma-
ioritate numai de trei voturi, si — mi-
nisteriului nu remase de cătu, séu a di-
slove parlamentulu, séu a demisiună.
Elu preferi dimisiunarea, fiindu că ace-
stu parlamentu si asiā este alesu sub a
sa guvernare, si de la unu nou parla-
mentu inca nu potea sè asteptă altu votu
in cestiuene.

Cu compunerea unui nou cabinetu
este insarcinat betranulu Disraeli, con-
ducatorul conservativilor.

Par' că si in Anglia tōte mergu spre
reactiune, măcar că acolo diferint'a in-
tre liberali, (wighisti) si conservativi, (tho-
risti,) este mai multu in principiu, de
cătu in fapte, si nu o data s'a intro-
dusu fōrte liberali reforme chiar prin
conservativi. —

In Francia dlu Thiers diec'dile me-
ren avu a se bate si a se mancă cu mo-
narchistii din Adunarea națiunale. O dia
— elu eră de a supra; cea-lalta — ei
eră se redicau in capu-i si-lu amenintiau
de mórtă. In acésta urita lupta — be-
tranulu se mai si necagi si mai jacu si
morbosu căte-va dile. Lumea multu i
admira rabdarea; dar noi i-o pricepem.

Convictiunea lui este, că — mai
bine acésta lupta in Cas'a Comediei din
Versalia, de cătu ca dōra sè devina lu-
cru la incaerare pe strade si la versă-
ri de sange. Dlu Thiers ii tiene pre mo-
narchisti de ómeni temerari si periculo-
si, dar scie că nimicirea loru ar redică
de a supra pe republicanii ultraisti, de
cari elu — dōra si mai multu se teme.
De aci elu balantiéda intre ambele estre-
me si crede a le poté utiliză pre amendou
in favorea republicei moderate. Pa-
na acuma — nu se pote dice că, nu i-ar
fi succesu.

Desbaterea asupra celoru patru
punte, propuse de comisiunea de 30,
abiā alalta-ieri se incheia. Tōte s'a pri-
mitu si a nume mai tōte prin sprigini-
rea potint'e a stangei republicane. Numai
unu, emendamentu a scosu drépt'a la
cale si acel'a la punctulu III, unde adeca
se lucra de facultatea presiedintelui d'a
suspende pre duóue luni essecutarea le-
giloru ce lui nu-i vinu la socotela; aci,
in privint'a legilor organicu constitu-
tiorie ce se vor vota pre temeiulu si in
urm'a dispusetiuniloru acestoru patru
punte, acelu dreptu alu presiedintelui
se eschide. Guvernul prin Dufaure si-a
datu consențiementul la acestu adausu —
sicuru constrinsu de impregiurări,
căci de altintrele acésta restrinđere
nu potea sè-i placă.

Votarea finale in totalu a elabora-
tului comisiunei de 30, alalta ieri s'a
facutu, si a rezultat primirea cu 411
voturi, contra 234. —

Despre evacuarea teritoriului fran-
cese de catra ostirile germane — acum
se scrie semi-oficio, cumca ea va urmă-
celu multu pana 'n septembrie, — numai
in cetatea Belfort vor mai remané nem-
tii, cum se dice, pana candu se va plati
in numerariu si alu cincilea milliardu,
carele de ocamdata va fi acoperit u
mai prin politie de ale celor mai solide
banace europene. —

In Berlin, mercuri-a trecuta se des-
chise Dieta imperiului germanu — cu
unu cuventu de tronu alu Imperatului
Vilelmu, despre alu căruia cuprinsu foile
nemtiesci scriu articli cu espliatiuni
séu comentaria nefinite.

Prenumeratuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptul la Re-
dactiune Stationsgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresă si corespondintele, ce pri-
vesc Redactiunea, administratia seu
speditu; căte vor fi refrancate, nu se vor
primi, éra cole anonime nu se vor păli.

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de
interesu privatu — se responde căte 7 cr.
de linia; repetitie se facu cu pretiu sca-
ditu. Pretiu timbralui căte 90 cr. pen-
tru una data se anticipe.

Atât'a nu sufere nici o indoieă că,
Imperatulu Vilelmu si cu consiliarii sei
imperiali, in cătu pentru desvoltarea si
asecurarea creatiunei loru, a unitatei ger-
mane, sunt la naltimdea timpului si — de
parte d'a trăi in ilusiuni. Tōte căte se
propunu pentru desvoltarea materiale si
spirituale a fōrtelor existinti, tōte co-
respondu ideilor cunoscute a lui Bis-
mark, ideilor unui monarchismu si con-
servatismu, nu statiunarii séu dōra chiar
retrogradu, ci — cu cumpetu liberale!

Lumea ce ne cunosc — scie, că
noi nu apartinem acestei clase de ómeni:
totusi nu li potem denegă recuno-
scintia nostra că — lucra inteleptu,
si că, de sì na in directiunea si cu pasulu
ce noi am dorí, totusi contribuiesc la
naintarea desvoltatiunei scopurilor umani-
tatei. „Virtus et in hoste laudanda!“

Memorabilu este pasagiul acestui
cuventu de tronu, care suna despre Francia
si respective despre implinirea deto-
rintei sale facia de Germania si despre
apropierea momentului de evacuare a
pătilor inca ocupate de ostirile germane.
Imperatulu Vilelmu constata cu recu-
noscintia, că Francia a respunsu ratele
miliardelor stipulate — cu multu nainte
de timpulu stipulat, si că deci si retrag-
erea garnisónelor nemtiesci din Fran-
cia, are sè urme mai nainte. In fine ace-
stu cuventu de tronu amintesc despre
cea mai buna armonia cu tōte statele si
popóale. —

15 martie!

Este diec'dile anului alu 25-lea, de cindu in
Pesta, la anulu 1848, prin junimea magiara cea
infocata, s'a inauguratu revolutiunea, publican-
du-se cu mare solenitate unu programu de 12
punte, cu juramentu de a-lu eluptă séu — de
a mori!

Astadi, la incheierea primului patrariu
de seculu, foile magiare si magiarone din capi-
tala, mai tōte si-impodobescu fruntea cu articli
lungi, priu cari — firesce, fie-care in modulu
séu, dupa a sa pricepere, serbădia memor'a dilei.

Tōte si-aruncă privirea spre trecutu; tōte
trece in revista făsile prin cari tiér'a si na-
tunie — firesce cea magiara — a ajunsu la sta-
diulu de astadi; tōte constata mare progresu-
politiciu, culturalu si economicu-industrialu; —
tōte recunoscă că puntele programului de la 15
martiu 1848 — pan' la duóue — mai multu
séu mai pucinu, mai bine séu mai reu — s'a
implinitu!

(Nu s'a implinitu numai pretensiunea,
pentru o banca națiunala ungurésea de sine, si
pentru jurarea armatei pre constitutiune.)

Unele voci si respective opinii si pre-
tensiuni merita ca sè le notāmu si apreciuim
deschisit; de ora-ce ele ni dau o investitura
si dovēda démna de tōta considerarea — in
lup'a nōstra politico-naționale cu magiarismulu.

Amintim mai antaiu de tōte pre „N. P.
Journal“, carele aréta pré frumosu, cum prin-
cipiale si postulatele din program'a de la 15
martiu, statorite si sustinute in interesulu de-
mocraticei, adeca alu poporului preste totu, me-
reu au devenit recunescute si introduce ca
base si intru interesulu conservatismului!

Citata fōia tiene acestu constatatul adeveru de unu
mare merit politiciu, noi — recunoscem că
e asiā, si că e o dovēda eclatante despre aceea
ce noi mereu sustinemus, cumca stepanirea ma-
giara regulat lucra a falsifică principiale si
ideile democraticei. Tōte postulatele si dreptu-
rile naturali ale poporului, sub manele domni-
toru se prefac in arme contra poporului! —

„Hon“ — multe puncte din programa le
aréta reu splicate si essecutate; totusi constata
mare progresu pre multe că;

„Dar dorere — continua „Hon“, in lumea
morale nu numai că nu vedem progresu, ci

tocmai decadere esperiāmu in acesti 25 de ani. Unde e astăzi insuflețirea desinteresată, carea la 15 martiu a datu tonulu? Dăca acea insuflețire atunci și a sciatu produce atâtăea idei importante și manose, — de ce ea astăzi nu-si redică vocea?! — Cu dorere insa vedem, că pretotindeni'a ni se prezinta egoismului individualu și incepe a calcula, pentru ca cu calculul seu să stingă flacără dreptății!

„Să ce? Dăra atunci se aflau atâți barbăti corruptibili și atâtăea femei cumpărabilă? Se gaseau atunci atâtă-a, cari rapede se învățau, și altii cari asiă de usioru faceau crida? Se vedea atunci atâtă-a speculațiu murdara? Eră atunci in politica și societate, in vieti'a publică și privată — atâtă-a nepasare rece, atâtă-a nedreptate, căză astăzi? — Nu, de sicuru nu!“

Si după acestea „Hon“ pronuncia că, unde nemorală se incuba și se latiese, corpul naționalu putrediesc si pere, chiar de ar fi — dintre ele mai mari, ca și Roma odenișoară, éru micu și ne'nsenmatu, ca alu națiunii magiare!

Ecă si prin acăsta in celu mai eclatante modu justificata judecată năstra cea atâtă de aspră, a supră domnileru stepanitorii de astăzi! Ecă aretată cu degetulu — chiar de unu magiaru dintră cei mai buni — calea sicura spre mormentulu națiunii magiare!!

Si acumă numai inca cătova pucine din „P. Napló“, organulu principale alu Deákistiloru.

Acăsta făia constatandu si ea marile progrese, politice, culturale și materiali, si periclele prin cari a treoutu națiunea magiaru pana a le eluptă, — mai pre susu de tōte revindeca meritulu progresului — națiunei întregie, si protesta contra atribuirei a celui — vré unei persoane sengurarie. Vré adeca să loviesca in cultulu Kossuthului, celu ce din dia in dia totu mai multu se latiese, si carele — totu ce tiér'a are bunu după 1848, atribue lui Kossuth, era totu ce reu, Deákistiloru!

Dar — mai memorabilu este, că „P. Napló“, crede cumca națiunea magiară dejă si treoutu prin periclele cele mari si a scapatu fericită, si viitorulu i e ascurat.

Marele Széchenyi a disu după 15 martiu 1848: „Eu cetescu in stele — sange si sange, sange pretotindeniă. Fratele va junghid pre frate, rasa pre rasa, ca selbaceci si smintiti.“

Organulu Deákistiloru deci — splica că, din acăsta criza magiarulu a esit uinvingatoru. Noi — tare ne temem, că crisea de la 1848/9 a fost numai preambulu crisei celei mari!

Totu Széchenyi a disu că — „Ungaria n'a fost, ci va fi!“ Insa Széchenyi a sciatu si reconoscutu că — numai prin dezvoltarea forțelor morale, prin dreptate; precandu „Hon“ mai susu ni spuse că tocmai de la acăsta cale — stepanirea magiară si chiar publicul magiaru — tare s'a abatutu!

Dovăda eclaiante ni este chiar esperiintă a de tōte dilele, că — celu mai micu conflictu cu Camari'a din Viena, sgudie din temelja intréga precari'a existentia a statului si constitutiunei si stepanirei magiară.

Ceva din si despre Turcia.

Despre crisele ministeriale in putred'a Turcia, ar fi pecatu a mai vorbi. Acolo — asiă dicendu pre tōte septeman'a se schimba — său vezirulu, său unulu său altu ministru, său totalu. De vr'o duoue luni de candu noi verbiseramur mai pe largu despre acăsta cauza, nici nu mai sciumu, si — Ddieu senguru ar scă, căte schimbări se feceră! Si — tare ne temem, că déca am scrie astăzi acăt numele ministeriului si alu marelui-veziru de astăzi, mai fi-ar acăsta lista adeverata pana mane, candu făia are să vădă lumină! — Observăm aceste curații, pentru cabanul cu etitoriu, carele dăra se interesă de cele ce se intemplă in Orientele de sub stepanirea semilunei, nu cumva să creă, că déca noi nu facem amințire de miscări si schimbări in acea parte a lumii, dăra atari nu se intemplă acolo. —

Asiă suntemu și cu cauza bisericiei bulgare. Turcia, după lupte si sacrificia de multi ani din partea bulgarilor pentru emanciparea loru de sub despotică si jăfuitori'a administratiune grăo, in fine recunoscere reulu si dă unu fermanu imperatescu, prin carele emancipa biserică bulgara din ghiarele patriarhatului grecesc din Constantinopole; bulgarii sunt pre fericiti si incepu a se organiză naționalmente, si — ce merita tōta atențione, pre temeiul principiului de biserică națională, essarchulu

loru se grăbesce a recunoscere formalmente și romanilor din Bulgaria dreptul de viață si organizare biserică națională română! (Notă: in Bulgaria, pre malulu dreptu alu Dunării, de la Timocu său Vidinu si pana 'n Dobrogea, locuiesc sute de miși de romani; unii calatori si scrutatori punu numerulu loru, pește totu la unu milionu!)

In timpul din urma, si a nume de vr'o 3—4 ani in căci s'au înființat acolo multime de scăle romane; dlu Balasiescu, in părțile Tulcei, pusu de guvernul turcesc inspectore scolaru pentru scăle romane, ni spunea mai anu tieriu, că are multime de comune romane curate de căte 4,5 si 6000 de suflete, cu scăle forte bune in limb'a loru.)

Intr' aceea — guvernul turcu se schimba; vine la potere unu mare-veziru, cumpăratorul de greci său de anglii, cari au celu mai mare interesu ca Bulgaria să nu se redice, să nu se întărească si prosperă, ca să nu li scape din ghiarele loru egoistice; si nouul stepanitoriu ie fermanul Sultanului si si aprinde ciubucul eu elu, (in toemai cum fecera — de buna séma totu din acelu nobilu motivu — dd. magari, stepanitorii de astăzi ai nostri, la 1867, cu legile Măre Imperatului Franciscu Josif, prin cari garantă Transilvaniei autonomia si națiunei romane dreptulu seu naționalu de statu!) — si biț'a tiéra, bietulu poporu, devine in celu mai ticalosu modu prăda intrigelor si volnicilor; progresul e curmatu, liniscea turburata, vieti'a amara, patri'a unu carsere, guvernul unu calău, lumea — iadulu pre pa-mantu.

Dar acăsta confuziune si nelinișcire a sprijitelor, nu este numai in Bulgaria, ci — asiă dicendu pretotindenea in Imperiul Sultanului! Nu trece o luna, fara fațme alarmătorie. Astăzi se sună că tōte in Bosnia si Erzegovina ar fi găză pentru o explozie. D'ală parte se dice că, unu conflictu cu Serbia este inevitabile, pentru că acăsta dejă duoue rate de tributu a denegătu Turciei, si Turcia pregătesc execuție militaria, adeca resbelu! La atâtă-a ar fi ajunsu mancarimea ei, că — pentru 120,000 de galbeni să se precipite intr'unu resbelu, care e pote costă vieti'a!!

Acăsta este situația in momentu. (Si să bagăm bine séma, că spre asemenea situație se lucrează si la noi, in Austro-Ungaria; numai la atare potu duce — fapte ca ale unui Tóth Vilmos, Lónyay, Olteanu, Popasu, etc.)

Nationalistii cei seriosi, dau semne de viață.

Am aretat acăsta acădu duoue septemani, candu publicaramu circularul presidiului Reuniunii politice a Romanilor din Aradu; astăzi dovedesc acăsta următoriulu apelul ce Comitetul central alu Reuniunii politice romane din Oradea-mare indreptă

Catra români din Bihor!

„Adunările comunale si-alegu singure de sine limb'a protocolare si a manipulării oficiale. Protocolul e a se face totu odată si in acea limbă ce va pretenție 1/3 parte dintră membrii comitetului comunal.“ (§-lu 20 alu art. de lege XLIV din anul 1868.)

„Comuna in scriitorile indreptate căra jurisdicția comitatense si organele acestia, catra regim' si alte oficii, se poate folosi de limb'a sa propria oficială.“ (§-lu 22 alu art. de lege XLIV din anul 1868.)

In intlesulu articlului de lege susatinsu, comitetele comunelor, ca representanțile acestora, constituise după articlulu de lege XVIII din anul 1871, sunt indreptățite a-si alege foră de nici o restrinție, după placu — limb'a oficială si protocolare pentru tōte trebile comunale, si adeca după articlulu de lege pusu in frunte, au dreptu de a decretă, ca atâtău protocolele adunărilor comunale, cătu si tōte afacerile oficiului notarialu, să se facă in acea limbă in care dorește majoritatea representanției comunale.

Comunele din comitatul acesta, după articlulu XVIII: 1871, sunt deja tōte organizate, adeca, sunt constituite comitetele comunale, cari in intlesulu legei sunt chiamate a portă si a conduce tōte afacerile comunelor, a enunță (aduce) otariri in causele comunale si a le executa aceleia pe calea antistiloru; sunt indreptățite a exercia si respective a validătă tōte drepturile, precum si a implini tōte detorintele ce competu comunelor ca corporatiuni autonome. — Aceste comitele comunale au a scrie protocolul despre tōte svatuirile si otaririle loru. — Protocolul 'lu face notariul comunual in acea limbă, carea o primesce comitetul de limbă a sa oficială.

In comitatul Bihor sunt 350 comune românești, unde nu e indoieala, că comitetele sunt compuse din romani ca aceia, cari aforă de limb'a materna romană nici nu prindu altă; urmăză dăra de sine, că svatuirile nu potu curge de cătu numai in limb'a romana, si că otaririle după mintea sanatosă, impede si corecta, conformu recerintelor unei administratiuni bune, nu se potu luă la protocolul in alta limbă, de cătu in limb'a svatuirilor, adeca in cea romană, — de oare autenticarea protocolelor, pentru cuprinsulu caroră membru presinti ai reprezentantiei, respective ai judecătoriștilor, sunt respunditori, altcum nu s'ar potă intemplă; căci a autentică unu protocol intr'o limbă neprincipala de membru reprezentantie comunale, a primii responsabilitate pentru cuprinsulu aceluia, e o absurditate ne mai pomenita. — Antistău comunala aduce judecăti intre locuitorii, aceleia notariulu e indeptatul a le luă la protocolul; acum se intielege de sine, că in comunele românești, antistători, intre cari se pricepe si notariulu, după §-lu 21 din legea despre naționalitate, judecătăile nu li e iertatul a le enunță decătu in limb'a locuitorilor; deci nici intipui nu se poate, ca judecătăile aduse din partea unei antistătii romane, si enunțate in limb'a romana, să se poată luă exact la protocolul in alta limbă, decătu in limb'a consultătorilor.

Antistău compune sotocile comunale, precar fi-e care locuitorii este in dreptu a le cercă si a-si dă parerea in privintă a loru. Acum, decumva aceleia sunt compuse in limb'a neprincipala, cum se vor potă folosi locuitorii — cari portă greutățile satului, de dreptulu acăsta? La notariate se scriu protocoale si se facă totu scrisoare de cari au lipsa locuitorii. De c-amva deci acestea sunt compuse in limb'a neprincipala, cum le vor pricepe si cum vor scă interesații că — ce suprindu aceleia?

Din ceste insirate se poate convinge fiescare romanu cu anima si pricepera, cătă de mare e lipsa, carea nu mai suferă indoieala, că comitetele comunale, ca reprezentanțile ale comunelor, in virtutea §-lui 20 alu art. de lege XLIV din anul 1868, numai decătu, in cea mai de aproape adunare, si adeca in adunările generali ce se vor tine preste pucinu timpu pentru reviderea sotocilor din anul trecutu, — in tōte comunele românești să se decreteze de limb'a oficială limb'a romană, carea o pricepe insusi comitetul, era scolo, unde români sunt in minoritate, dar totusi formeză celu pucinu 1/3 parte din comitetul, să pretindă, ca aforă de limb'a majorității, protocolul să se scrie in limb'a romană.

Românilor! Limb'a e condiția de existență a fiecarei națiuni, e scutul caracterului naționalu, e spiritul si scutul vegetativu alu națiunei. Pana candu unu poporu 'si-pastră neviolatul acestu patrimoniu, 'si cultiva acestu spiritu, si-si nutresce acestu succu, nu e tema că va peri, insoțină contra, indată ce unu poporu va incăsi a fi jaluu facia de acăsta condiția de existență, va fiindiferent facia de nutrirea acestui spiritu naționalu, ma va lesă a se stinge acelă din corpulu națiunei, acestu poporu mereu va peri. Graiul comunu intrunesc pe frati de unu sange intr'o tabora poternica, carea pana ce e condusă de aceasi devisa, de devisa conservări si a progresului, poate dă pieptu cu ori-se inițiu valorosu. — Acestei adeveru neresturnabilă a priceputu romanul de la incepătul existenței sale, luptându-se totu deună mai multu pentru limbă, decătu chiar pentru libertate. Si numai acestei virtuti detorim recunoștință, că națiunea română adi in butulu atâtău fortune si invaziuni barbare, a remasă întrăga, si si-au sustinutu caracterulu seu. — De acestu adeveru au fostu petrunsi si barbatii noștri moderni, cari ca reprezentanți si anteluptători naționali, in numele dreptății si au redicatu cuventul si cu energia neobosită au stăruittu in dietă tierei, pentru egală indreptătire a diteritelor limbă din patria. — La cuventele agere, deplinu motivate, si la cererea loru drăpta, a urmatu legea in poterea careia indreptătămu catra voi acestea euvinte fratiesci. — E adeveru, că acăsta lege nu ne-a indestabilitu deplinu pretensiunile si drepturile noștre inascate; ince si paua ce va succede pe calea legalei a eluptă deplină indreptătire, avem de detorintă națională, a esplotă din lege ceea ce e bunu pentru noi, si conformu concessiunii aceleia, a introduce limb'a romana in tōte instituțiunile si corporatiunile populare. Legea in privintă a folosirei limbelorloru s'a sancționat si pusu in vigoare inca in anul 1868, si cu tōte

că acăsta lege lăsa in voi'a comunitate alegătoare unei său altei limbă de care voiesce a se folosi in administratiunea trebilor ce le interesează nemodilicită, indreptătiesc pe bietulu tieranu a potă pretinde că să-i vorbește a scria limb'a băremu aceleia organe, cari sunt chiamate in primă linia a-i portă de grige si a-i apără interesele facia de altii: tetusi noi bihoreni, cu rusine trebuie să marturisim, că in restimpu de patru ani, n'am facutu nemicu pentru de a ne folosi de acestu dreptu, ci am suferit, — dovădă despre lasitatea si indolinită a năstră atâtă facia de progresul naționalu, cătu si facia de interesul administratiunei publice, — ca in comunele locuite curatul său in precompunire de romani, tōte trebile să se facă intr'o limbă neprincipala de locuitorii interesati; am suferit ca chiar oficiale, cu cari venim in coatingere, li cerem svatul si protejarea mai desu, să nu ne prisepă, să nu scia pune in scrisu ceea ce vorbim; — am suferit să simu — la noi a casa, in straini, să ne esplice si dăra mistifică altii pretensiunile, dorerile, după placul loru.

Acum, dăca noi romani nici iu giurul familialu, in comuna, nu ne nisuumu a ne folosi limb'a propria, cu ce dreptu si ratiune vomu potă pretinde folosirea aceleia la instituțiunile si forurile mai inalte?

Intr' adeveru, a mai suferi acăsta anomaliu si absurditate, ca adeca intr'o cumuna cu poporatiune curatul romana, afacerile să se manipuleze intr'o limbă străină, neprincipala, ar fi o lasitate, ar fi o trandavă nejustificabilă.

Din ceste motive necontestavero, subscrișu comitetul, conformu incredințării primite de la adunarea generală a Romanilor bihoreni ce s'a tenuat la 18 noiembrie 1872, ve provoca ca pe onore si pe consciință a națională, pe toti romanii bihoreni, si cu preferință pe inteligenția română din acestu comitat, ca — de nă peritura inca secolul naționalu, de mai este potere de viață in voi, si de cumva mai sunteti cătu de pucinul interesat de causele comune, de interesele unei administratiuni mai potrivite si corespondență intereselor poporatiunii, să lucrati pe calea sa si cu medilice legale, si să veniți ca, in tōte comunele românești, in virtutea legei positive, să se decreteze in celu mai scurtu tempu limb'a romana de limbă oficială. Comunele déjà organizate — după lege au dreptul acesta, unu dreptu pe care nu-lu poate restringe nime pe cale legală. — Otarieea ce o va aduce reprezentanții a comunelor in privintă a acăsta, nu e supusa nici revisiunii superioare, ci astfelui de otariri se notifica numai spre sciinția oficiolatului concernintă administrativu din acelu despartimentu.

Să ne folosim dar de dreptulu ce ni-lu asigură legea positivă constituțională, si prin acăsta să promovăm interesul comunu si să salvăm onorea națională!

Oradea-mare, 15 iunie 1873.

Comitetul centralu.

O demnăriune selbateca; aprețuirea ei după merit.

Acum duoue septemani, marele patriotu eroatu, renumitul episcopu Strossmaier de la Diakovar, consiliariu intimu alu MSale imperial-regie, si membru alu delegatiunei croatice pentru complanare cu Ungaria, — trecedeu prin Cinci-biserici, vulgo Peciu, s'a abatutu acolo pentru dă odihiu o năpte. Acăsta a sfidatu jumătate magiară de la liceul si academ'ia de drepturi de acolo, si — sciindu că Strossmaier este mare patriotu croat si ariugă contrariu alu sistemei magiare de astăzi, iute se puse si înscenă o infama musica de pisice!

Intr' dăstea magiarii sunt virtuosi. Este caracterul loru celu selbatecu, prin carele ei au observat că impun celor fricosi; astfelui s'a redicatu ei de asupra. Dăra că — inspiratorii studintilor, vor fi crediți cumca vor impune si lui Strossmaier si-lu vor face, să se retraga parăsindu opoziția in contra insolentiei loru!

Destulu că, se afiara unele foi, mai verosu din taber'a centralui, cari luandu cunoștința despre acăsta intempsare, se pusera de laudă fapt'a, bravă a junilor magiar, de bona speranță.

Aflătul judeca cei neprincipali in acăsta privintă; vocii competenții si interesații, constatați si din acăsta faptă că, acestu nămu asiaticu — este inca pră departe de cultura, chiar si de spoișa de cultura europeana! Foile croate amintescu, cum mai anu, guvernatul magiaru, pre temeiul unei fictiuni de dreptu, a trămisu pe episcopulu de la Cinci-biserici la Zagrabia,

ea să participe la Dietă croată și se întărcea partea antinatinală, și cum eu totă aceasta — în Zagrăbia și în totă Croația nimeni nici a minte nu i-a venit a insenă demonstraționi în contra acelui episcopu magiar!

Rusinea, dă unu corespondinte din Zagrăbia în „Wanderer” de martie trecută — *dăca e o rusineacea faptă, apoi este a faptelor, și istoria dovedesc numai, că — pentru cultură a acestui nemu magiaru, millionele se arunca pre ferestre afara!*

Asemenea grea sentință condamnată pronuncia pentru acelaș faptă a studenților magari — unu corespondinte din Roma. Acelor petrecu de curențu mai multe dile unu principie din Austria, într-o misiune ultramontană; acelu principie, adeca Lichtenstein, se infacișă la pontificale Pio IX, și la acestea ocașuni se respectă în celu mai ofensiv modu contra Italiei, pana să a Regelui Victore Emmanuel. Despre acelaș vorbirea diaristică din Roma și din strainitate, anume „Opinione” reflectă că, astfelu de văzută, afara de Italia, nici într' unu statu din lume nu poate să facă acelaș principie nepepusit! dar — nimeni nu i-a venit a minte, a face vr'o insultă publică aceluui principie, șpă in Italia, măcar că elu a abusat reu de ospitalitatea italiana! „Ce diferență”, eschisma „Il. Dir.” „intre publiculu cultu si civilisatu alu Italiei, si intre junimea selbată de la scările magiare!”

Astfelu magarii mereu 'sî manca tota omenia in intru si in afara.

Viena, in 10 martiu 1873.

Dle Redactore! Fiindu că — precum vedu, pana acum nu vi s'a reportat oficiou *despre batulu junimei romane* de aici, mi permitu — să eu, a vi face o scurta descriere a aceluia, despre succesul seu internu si esternu, intru atât'a firesce, pre cătu am potutu observă insumi, sănătatea de la altii — datele necesarie.

Acestu balu romanu — a fostu, după recunoștință tuturor, unu dintre cele mai elegante a sesonului, și — fără nici cercetău, astfelu, în cătu o mai numerosă societate abia potea să cuprinda sală de la „Grand Hôtel”. Am numerat peste 100 de parechi in dantu, și publiculu oră compusu de elită a societății mari. Au fostu reprezentate mai totă ambasade straine, dintre care batea la ochi mai vertosu cea persica; și guvernul imperatrescu a avutu unii reprezentanti ai sei, măcar că elu este in doliu. Ce inca mai vertosu a facutu, ca acestu balu alu junimei ușoare să fia multu lăudat, și după dreptu laudat, au fostu multimea de dame frumosă si elegante, încătu pe acestu temei, de comunu se pretinde, că in totu carnavalului nici unu balu de elita n'a fostu mai frumosu, ba că acesta alu romanilor pre tetea-lă intrecedu.

Dupa cum mi se spune, și venită a avutu destulu de bunu; nu numai că spesele cele mari dejă sunt acoperite si refuțate, dar este probabilu să unu căscigă puru fără considerabilu, in favorul unui Cabinet de lectura.

Multa, si demna de laudă — ostenea si-a pusu pentru ascurarea succesului dlu Dr. Alessandru Popoviciu, ca presedinte alu comitetului aranjatoriu, și o mare parte a eleganței este a se multumii staruștilor si gustului bunu alu deosebi; dar — intregu comitetul si-a facutu detorintă cu deplinata.

Asia credu, că prin acestu stralucit succesiu, renumele balurilor romane in Viena este ascurat si societatea elegante in viitoru totu mai multu se va imbudi la aceste petreceri.

Ei, carele am vediutu si balulu romanu de estu timpu din Pestă, potu dice — comparandu-le, atât'a: elegante au fostu ambele; publicu, si a nume notabilități, a avutu acestu din Viena in numeru — pare-uni-se mai mare, — dar caracteru romanu mai pronuiciat si mai batatoriu la ochi, a avutu celu din Pestă, fiindu acolo elementulu romanu, aici — celu strainu in prevalintia.

Déca mai amintescu in fine — amabilitatea cea mare a domnelor trei patrones ale balului, — asia credu că am spusu totă, căte potu interesă publiculu despre acestu frumosu balu.

Neiculescu.

Temisiōra, in fauru 1873.

(Reactiunea cea mai nerușinata se manifestă in tienută organelor publice și pe terenul religionarii, firesce totu in contra noastră celor persecutati de seclu.) Persecutiunile religioase in contra gr. orientalilor romani — ér' au inceputu a veni in aplicare — acuma, candu in Dietă tierii se lucra despre liberulu exercitii

al religiunilor, si despre introduceră casatoriei civile! Ce contra dicere!

In comun'a Partia, carea se tineea de protopresviteratul Timisiorii, s'a escutu in an. 1864 o agitație in folosul catolicismului, din indemnul unui locuitoru de acolo, Petru Fodoru, a notariului localu si a judeului comunul. Cu ocazia unei inscrierii pentru trecere, judele cereștiu Dezsán Géza, de să avea in drumare de la comitatul, ca conscrierea să e intreprindă in societate cu protopresviterul greco-oriental si cu vice-archidiaconul gr. catolicu, elu totu si enguru — numai cu vice-archidiaconul — fizierat Avramu Maximu a facutu conscriptiunea, trimitindu pre plăiesi din casa in casa, ca să vina omeniile la casă satului. Aci, după ce trecuseră la gr. catolicismu toti trei preotii locali, infacișându-se omeniile au conscris ca trecut de asemenea nu numai pre princi și tenerii din diosu de alu 18. anu, ci și pre muieri, macar că acestea nu voiau să soia nimică de parărea legii strămosiescii; au conscris și pre casnicii mai adulți.

In absență barbatiloru, de multe ori s'a constrinsu muerile loru, ba de multe ori si prunci minoreni, a conscrie pre toti casnicii intre ei trecut la catolicismu; totu si remasă 1318 suflete credințiose religiunii loru strămosiescii, dar — ne-avendu acesti credințiosi preotii de legea loru, au debuitu să recurgă la preotii gr. catolici pentru servirea functiunilor parochiale. Serbi din aceasi comună, s'a affiliat parohiei serbe vecine din Dinișa, pana la 1868, candu capatara de preotu pre unu romanu serbisatu din Maierele Timisiorii.

Dupa ce sub decursulu timpului unu preotu localu a reposat, altu preotu localu, Atanasiu Nedelcu, pre oandu mai gală toti romani ce se diceau trecut la gr. catolicismu, s'a ivită de dōne ori spre reintorcere la ortodoxia, de să acelă pre sine nu să a tenu tu trecut după forma, totu si elu enguru să reinforcea ortodoxia la an. 1869, si de aci pana astăzi a functiunatu ca atare, eu binecuvântarea capatata de la Il. Sa domnulu eppu alu Aradului Procopiu Ivacicovicu, la a carui jurisdicție s'a affiliat in an. 1865 protopresviteratul Temisiorii; si de astă data se află in Partia numai 10 case gr. catolice.

Vedindu acum episcopulu gr. catolicu Olteanu, cumea turmă lui s'a imputienat in Partia de totulu, au aflatu de bine a se adresă catre comitatul Timisianu, ca „să oprescă preoții străinu si nemernicu (dora misionarul!) din Partia, a funcționă in casele gr. catolice de acolo, unde n'ar exista de felii case romane greco-orientale.” (Eta in celu mai eclatante modu afirmandu-se spiritul de netolerantă si fără religiunaria, unu spiritu ce in secolul trecutu atât de amară sfâșia si injugă nativitatea romana — in Transilvania mai vertosu!)

Acum — én audit! vice-comitele Röth esmisse spre esecutarea cererei episcopului Olteanu pre ultramontanul pretore cereștiu onorariu Petru Fodoru, tocmai pre acelă, carele după cum am amintit mai susu, a urditu intrigă trecerei in 1864! Acestă comandăndu naintea sa pre o preotulu localu ortodoxu, At. Nedelcu, si luandu protocolu cu elu l'a intrebatu că: *cum cutēdia elu, ca străinu, (Sic!) a funcționă in casele catolice?* Densulu i-a respunsu: *domnule, ieră să-ti respundu la protocolu romanesc, căci — ce mai sciu eu, ce vei scrie domn'a Ta in limb'a ungurescă, pre care eu de felii nu o pricepu.* Domnulu incurintă ina si replică: *Să nu-lu confunde in conceptulu seu, căci in Ungaria nu e permisă a se face protocolul in alta limba, afora de cătu in cea magiară!* * La ce i respunse preotulu romanu că: *Bine; déca mie nu-mi este iertatul a me aperă in limb'a mea, apoi scrie in protocolu, cumea — nu eu sum străinu si nemernicu in acelașa comuna, căci eu aici m'am nascutu, si aici am înbetranită ca preotu; — mai de parte scrie că, in Partia se află numai 10 familie unite, si că preotulu gr. catolicu Putnicu, pre carele serbi din Becichereculu-micu l'au scosu din postulu invetiatorescu, ca pre unu omu nemoralu si neaptu, si carele nici o data n'a invetiatu in teologie, — acelă e străinu si nemernicu, si că agenții proselitismului au intrat in acelașa comună*

*) Candu scriim acelașă, după naratiunea chiar a preotului concernintă, nu potu a nu-mi aduce a minte si a nu recunoscă, ce dreptu si adeverat este candu „Albină” apostrofă pre acesti spuriți tirani mici, cari la totă ocazia se redică pretelege si peste Imperatulu, si — destăpătă in popor credința că, in acelașă tără, sub stepărișii magari, intr'adeveru a perită dreptatea si umanitatea!

la an. 1864 cu navala ca lupii in stâna.” La același ii reflectă domnulu incurintă: „Eu te susținu de la oficiu, si să nu cutedi mai multu a funcționă in acelașa comună, căci aici somitatu nu cundesc pre romani de greco-orientali ci numai de uniti; si că de sărăciată atari Romani, aceia n'ar apartine la diocesa Aradului, ci la a Caransebesului!”

La același urmă romanii: „Nei toti suntemu greco-orientali, si nu uniti!” Atunci dice incurintă: „Taceti, că pre voi comitatul ve privesc de uniti!” (Au nu sămeni acelașă ca ou cu ou, cu — istoria din secolul trecut in Transilvania, candu 50 - 60 de ani, oficialmente, de susu pana dīsosu, cene canescă se negă assistența a sute de mii de romani ortodossi?) — Pfui, voi domni disponetori ai comitatului, rusinea secolului, uneltele lui Olteanu, uneltele jesuitilor!)

Dupa acelașă trista experientă, romanii substanță unu recursu la comitatul, ca să esmită o comisiune mistă, spre eruirea numerului unitilor in comun'a Partia, pentru să se convingă dd. că — sunt in retacire reală — foră nici unu rezultat ina, căci recursul se puse ad acta!**

Acuma facu eu in trebarea: au nu e asemănătoare unu recursu la comitatul, ca să esmită o comisiune mistă, spre eruirea numerului unitilor in comun'a Partia, pentru să se convingă dd. că — sunt in retacire reală — foră nici unu rezultat ina, căci recursul se puse ad acta!

Noule miniștri de interne Szapáry! Ora același ce e: *administratiune, său politica? Lege, dreptate, său intriga, proselitism si tortura morală?* — Respungeti — domnilor mari si mici; justificati-ve in ochii umanității, in fața mintii sanătoșe, prostituite de voi!

Mai am a aminti si de fraternitatea serbilor, coreligionari ai nostri. Serbi din Partia, o minoritate — firesce, au datu mană cu unitii. Ei, ca să eschida pre Romanii locali de la averea bisericășă, foră nici unu dreptu si foră vr'o desdaunare — apă cedatu o sesiune parochială catolicismului (!) — numai ca să conlucre din totu poterile spre botezarea românilor greco-orientali de gr. catolici, si asi serbi să scape de necesitatea d'a împărți bisericii si a verăea comunității cu multimea mai mare a romanilor!

Rele timpuri; — durerose experiențe; — Unde ore o să mai ajungem!

Nu potem a nu reflectă aici următoarele:

Nici de cătu din considerante confesionale, cari ni sunt străine, ci — din respecte politice-natiunale si proprii morali — publicanu acelașă correspundință, ce ni se tramise de mana pre stimabile, ca o dovădă că: de felii nu se inselămu, de felii nu essagerămu, candu mereu pretindem, cumea totu politică inaugurate de la 1867 inacă, merge oblu spre reactiune, — facia de popor — specialmente, spre desbinare si maltratare; si că — acei-a astăzi sunt omeni timpiului, acei-a se sustinu, redică si remuneră, cari din respoteri conlucra spre acestu scopu. Faptele confirmă acelașă.

Dar noi mai avem in vedere inca si altu scopu, fără considerabilu. De unu timpu inacă, mai vertosu din părțile Clusului, se redică vocii si svaturi in unele foi naționale, că — pentru reconciliarea spiritelor springite la noi, si pentru d'a face posibile la noi o armonie si solidaritate naționale, intre altele, principalele se se eschida din colonele foiloru naționale certele confesiunale. Noi — ocazionalmente am spusu, că — diaristică, déca este să-si facă detorintă, nu potă ignoră cele-ce se petrecu. Deci — déca e vorba ca să inceteze disputele confesionale, este ne-aperat necesariu, ca — in popor să inceteze intrigile si frecările confesionale, să inceteze tentările.

Noi — espunendu, după cum ni se afirma pre onore, fideli descrise intemplantamente din comun'a Partia, — intrebămu pre toti barbatii de ougetu si inima din nație: Ora diaristică a potă să ignore si atari intemplantă condamnăbile? i potă fi iertati, a-si inchide ochii si colonele de naintea unor misericordii si volnicii — atât de barbare si nejuste in contra poporului nostru, iubitoriu de pace si de ordine?

Ce potă diaristică in acelașă privință,

**) Apoi mai indecisă se cineva, că dlu Trezfort a avut totu dreptatea, candu nainte de patru ani, pre acestor omeni ai sei li numi „barbarii moderni!” Inc, ce mai barbari! Dlu Trezfort și duca si spusu a investiția generală din Viena, si — sicuru că asemenea loru nu se vor mai gasi in lume! —

candu unii omeni a nume se redică si platesc (d. e. Olteanu,) pentru ca să facă confuziune si să turbure pacea, si să nelinșească spiritul bietului poporului, și astăzi deșul trasu si impinsu!

Nu diaristică, ci inteligență a eea luminată si onesta din midiloului poporului, prin intervenirea sa morală, resolută si energică, pot să previna si impedece intemplantate ca cele din Partia, si atunci diaristică nu-i ar română de cău să inregistredie inteleptiunea si meritale inteligenției noastre; astfelui cortele confesionale s'ar nadusi in momentul nascerii loru. Red.

Boros-Sebesiu, 1. martie n. 1873.

(Apelul catre domnii si domnisorii de romani, intru interesul poporului si al causei naționale.) Sun de acea parere, cumea si lucru de interesu publicu, a descoperi onoratului publicu totu parerile sinistre si refacările daunăse ce se ivesc in sinulu poporului romanu, pentru ca astfelu cunoasendu-li natură, si urmarile cele reale, ele să potă fi combatute si delaturate de timpuriu.

Nu una data am esperiatu eu dorere, cumea unii domnisorasi din inteligență a noastră cea juna, si mai vertosu dintre notarii nostri de romanu, — pre langa totu că astăzi dicindu, mai toti 'si-au originea loru din popor si totu numai prin bunavointă poporului romanu s'au redicatu la starea si resp. oficiului loru, unde se astăzidă, si chiar numai din sudoreea poporului se nutresc si sustinu, — in necasurile cele multe, ale poporului, catre aceea că, — după spiritul de netolerantă alu stepenilor dilei, nu potu, sănu nu vrea să sprijinăca si apere interesele cele mari si naționale ale poporului, dar nici măcar atât'a inima n'au pentru popor, ca cu o vorba buna românește, si cu o tractare umană, să usureze tristeasă a poporului, ci tocmai pe intrecute rivalizându cu tiranii straini, se părtă cu poporul nostru, ca si cu nesec solavi ai loru.

Notariul de romanu, — după mine, pe langa observarea cu strictăță a disciplinei si a ordinei in oficiul seu, — ar trebui să fie nu numai cu vorba, ci si in faptu unu sinceru binefacătoriu, conduceatoriu si aoperatoriu alu poporului seu, si al causelor si intereselor aceluia, pentru ca astfelu poporului vediendu interesarea binevoitoare si tractarea cea amică si onesta a notariului loru de romanu, — să se convingă cumea intr'adeveru dlu de romanu e mai bunu si mai folositori pentru elu, de cătu dlu de strainu.

Numai in atare casu, poporul romanu avendu deplina iubire si incredere catre domnii de romanu, si astfelu recunoscendu in acelașă pre adeveratii sei fii, li va urma in trezăsfaturile, si nici nu vor mai vră să audă de domnii de alta naționalitate. Dorere ina, ce păcini de ai nostri pricepu acelașă, si ce rari sunt, cari s'au dedat a luă acelașă in consideratiune! Ei, domnisorii nostri, parte mai mare astăzi se părtă, casă cum — Ddieu ar sof, ce stepăni mari ar fi ei! ingamfati in fumul prostiei loru, par că nici nu ar calcă cu pitioare pre paument! — facia de popor ieu aerul de nicești; — prin care portarea necorecta a loru, vrendu-nevrendu dău poporului nostru temeu de instruire de catre domnii de romanu, luanându astfelui ca din adinsu pre mană strainilor, cari de comunu sunt mai intelepti si venedia inimile, vătămate prin neghiojă a proprietății loru si a poporului.

Astfelui s'au nascutu proverbiu la romani: „Ferescă-ne Ddieu de domnii de romanu!” — prin care, firesce, că sunt blamati toti dñii de romanu, si de acă foră indoilea — suferă mare daună intrăgă caușa romana. Este acelașă una rara pericolosa in corpulu naționalu, care de nu se va cură foră intardare, intelepti a noastră nici candu nu va potă petrunde si conduce poporului nostru spre acea tinta, la carea preindu imperiosu interesele de existență, de pregresu si bunastare națională.

Deci — domni notari si functionari de romanu, lăpetati-ve — pana inca nu va fi pre tardiu, de acelu aeru si caracteru tiranu, de acea portare necorecta facia de popor! Puneti-vă totu trud' a petru de a fi cei mai sinceri luminiatori si aparatori ai poporului, carele v'ă alese si ve sustinu! Vedeti; poporul ori cătu e de simplu si ne'nvetațiu, totu pricepe, nu numai pricepe, ci si lucra, ca — panea, ce o căscigă elu cu sudorile sale crante — mai bine se o folosescă unu fiu crescutu din sinulu seu, de cătu altul de alta naționalitate, si de alta credință; — ei bine, voi investiții si crescute prin strainatate, pre la scoli, voi se năveti atât'a prioripere si omenia?

Dar ve temeti dora de manfa străinului, tru popuralu. Sistem'a, carea nu-o espune au-
ce vi stă de a supr'a capului? — Apoi este me-
dicina său preservativu siguru: *Vîstă si por-*
tarea corecta in afacerile oficiului, de o parte,
de alt'a: strinsa legatura de amică si solidari-
tate — cu toti colegii vostri si peste totu cu
dnii preoți si invetiatori ai nostri, luminandu
si lucrându cu totii, dupa o buna sistema, fia-
care in sfer'a sa, sprinindu-ve si acoperindu
ve imprumutatu unii pre altii. Cugetati la su-
blim'a chiamare de astazi a romanului intele-
ginte; aduceti-ve a minte că — *noi suntemu*
pentru poporu, éra nu poporul pentru noi ca
si in timpurile barbare; — in fine dora vomu
princeps si aceea, ea cau'sa poporului si cau-
s'a nostra a tuturora, dupa ce foră de poporu
noi nemic'a suntemu! Am disu.

Unu functionariu din poporu.

Oradea-mare, in 9 martiu n.

Majorum gloria posteris quasi lumen,
dice Salustiu. Adeca glori'a strabunilor este
lumina, luceru urmatorilor, lucerul car-
ale si in cele mai grele timpuri si candu ori-
sontale vietii loru si mai intunecat, li luminé-
dia calea spre adeverat a loru chiamare si ii in-
suflescesc spre fapte maretie, pentru ea se se-
faca demni de marii loru strabuni.

Astfelu se splica pacient'a si firmitatea
in lupta a Romanului, casi carele nici unu po-
poru sub soare n'a suferit si patinuit in trecutu
si pana astazi. Astfelu se splica aspiratiunile
nămului romanescu, aspiratiunile d'a se renal-
ti la nătimea ce-i compete dupa treeutu si
dupa facultatile sale naturali.

Tenerimea romana, cunoscendu gloriosulu
trecutu al parintilor nostru, de unu timpu in
căciu dà intr'adeveru semne de vietia, intru-
nindu-se in societati de lectura si cu poteri uni-
te lucrându la implinirea chiamarei sale subli-
me: la innaintarea sa in cultur'a natuinala.

Petrecendu aici ca militariu, fusei ferice
a partecipá la o producție literaria natuinala,
essecutata in 2 martiu n. de societatea de
lectura a tenerimei romane de la academ'a si
archigimasiulu de aici. Si — incantat de pro-
ducționile tenerilor nostru, vinu a le descrie
aci pe scurtu.

In program'a producționilor, intre altele
era declamatiunea poesiei „*La romani*,” de
Bolintineanu, essecutata de V. Mangra. „*Cap-*
tivulu,” operatu originalu, cu aria de infanteri-
stu *Florianu Duma*; „*Nebunulu*” de *Badescu*,
dechiamatul de dlu Boieriu; „*Idiotulu*” de Moise
Toma, dechiamatul de dlu Tuducescu.

Poesia „*La Romani*” fu dechiamata cu
o dezeritate rara, astfelu, incătu dlu V. M.
seceră frenetic aplause din partea numerosi-
loru ascultatori. — In „*Nebunulu*,” mimic'a jo-
candu rol'a principalu, dlu Boieriu prin talen-
tul seu naturalu de mimica insufleti auditoriulu,
incătu freneticile aplause nu era se incoate — De-
spres „*Capitivulu*” si „*Idiotulu*”—nu-mi romane
alt'a dice, decătu că — incoronara opulu.

Intre numerosii ospeti au fostu multe per-
soné de védia din acestu orasul si intragu cor-
pulu oficierilor romani, invitatu de laudabili-
lulu presedinte alu societăti de lectura, dlu J.
Papfalvai, carele prin escoalele seu discursu de incheiare anima pre toti cei de facia,
incătu totu de un'a cu placere si cu o fericire
suflatesca ni vomu aduce a minte de acésta pro-
ducțion literaria a tenerimei nostra de aici, a
carei societate de lectura pote servi de modelu
celoru latte societăti de acésta calitate.

Unu șope.

Varietati.

+ *Georgiu Sierbanu*, parochu gr. or. in
Nadlacu, dimpreuna cu fiili sei Michaiu, jude-
reg. de cereu, *Theodoru*, candidatul de preotu,
Georgiu, candidatul de advocatu, *Alesandru* stu-
diente de clas'a II. in *Sarvasiu*, dimpreuna cu
ficele *Elena*, *Emilia* si *Alesandr'a*, deplangte pre-
iubit'a sa socia si respective maica *Pulcheria*
nasc. *Tiervencoviciu* carea in 8 Martiu dupa
multe si grele suferintie, in alu 56-lea anu alu
estatei sale, a reposatul in Domnulu. *Fia-i tiere-*
n'a binecuvantata!

= (*Bibliografia*) In librari'a S. *Filtsch*,
proprietatea lui *Julius Spreer* in Sibiu, se afla
spre vendiare „*Scriptologia*”, sau „*modulu d'a*
invetid' etiitulu scriendu,” de *Basiliu Petri*, pro-
fesore preparandialu. — Atragemu atentiuinea
tuturor barbatilor de scola asupr'a acestei
aparitiuni rare pre campulu celu gronturosu
alu pedagogiei la noi. Serierea de facia aco-
pere o lacuna insemnata in investimentul nos-

Prin dsiorele *Budinca Zahariciu* si *Eli-
sa Regepu*: de la d. *Joanu Margineanu* secr.
de ssig. Dem. Ristits maestru, *Jotia Junoulou*
si *Georg. Regepu*, côte 2 fl. *Carl Reacecu* com.
Carol Vesprény com. *Dra Luisa Siepetianu* si
Paulu Jurma v. not. comit. côte 1 fl. — la
olalta 13 fl.

Prin dsiorele *Rosalia Zahria* si *Ecate-
rina Obreganu*: de la dna *Emilia Saboliciu* 3 fl.
Juliana Jónescu, Nic. *Brasovanu*, Ecaterina
Brasovanu si Ecaterina Dimitrescu, côte 1 fl. — la
olalta 7 fl.

Prin dsiorele *Sidonia Petrescu* si *Elisa
Regepu*: de la d. *Maiu Siurniuc* adv. si Jl.
L. de Bersuder, côte 5 fl. *Jóne Misiciu* adv.
Franz Gotthilf com. *Jónu Ciocovanu* com. Dr.
Paulu Vasiciu, N. *Babusnik* direc. si *Hainik*
direc. côte 3 fl. *Nicol. Rancu* priv. *Stefanu Sandiciu* adv. si *Ignat. Eisenstätter*, côte 2 fl. *Luka Calacianu* prop. *D. Elena Ciobanu*, dna *Elena Sloboda*, *Nicolau Adamovicu* parochu, *Carl de Chitl* adv. *Dr. A. Coda*, *Dr. A. Stefanovita*, *Baraci* cons. de fin. côte 1 fl. la olalta 42 fl.

Prin dsiorele *Maria Constantiniu* si *Emilia
Lungu*: de la Ilustr. sa *Dlu Ales. Bonas*, epis-
copu cat. de *Cianadu*, 10 fl. *Jónu Todorescu*
supr. locot. *Marcu Pavloviciu* sen. priv. si *Sa-
muil Scharman* prop. mare, côte 5 fl. Dr.
Reiner, *Marcu Pavloviciu* jun. com. de *Ormosy*
comite supremu, *Franz Potyondy* pres. tib.
reg. *Vaigl. senat. P. D. Modos* prop. côte 3 fl.
Dr. Puiconu 2 fl. *Albert Strasser* redactoru,
Ö. Janszky com. *Hoffstetner* refer. *Stipel* refer.
Georgeviciu refer. *Zsiga Popoviciu* pres. scaun.
ort. *Siandor Veis* com. *Dr. Sian Ruhig* si *Wil-
helm Dresler* côte 1 fl. — la olalta 54 fl.

Prin dn'a *Sidonia Chitescu* si *Emilia
Lungu*: de la d. *Petru Cormena* cap. oras. si
Armin Menczer direc. côte 5 fl. *Vas. Bireu*
maestru, *Nicol. Chitescu* maestru, *Georg. Liota*
com. *Paulu P. Seimanu*, *J. E. Pecher* apoth.
B. Blau prop. *Georgiu Traila* par. gr. cat. côte
3 fl. *Ecaterina Chitescu* si *Paulu Rotariu* maes-
tru côte 2 fl. *Paulu Aleșandru* 1 fl 50 cr. *Dim.
Melcescu* maestru, dn'a *Elena Pavloviciu*, dn'a
Soca Calinoviciu, *Costa Maniu* maestru, *E. P.
Milancu* priv. *Eduard. Crampf*, *Eduard Müller*
com. dn'a *Aona Draganu*, dn'a *Adela Fischoff*,
Samuil Fischoff prop. dn'a *Amalia Saitberg*,
Costa Merza maes. *Gabriel Craus* prop. *J.
Friedman* priv. *Paulu Opreanu* oficiante si *Etu-
timiu Maniu* oficiant. côte 1 fl. la olalta 52
fl. 50 cr.

Prin dlu *Pant. Fogarasiu*: de la d. *Ilie
Popescu* preotu in *Janova*, *Pant. Fogarasiu* com.
Vasiliu Ignea maestru, dna *Lenca Constanti-
noviciu* si *Petru Andreescu* pract. côte 3 fl.
Daniel Fehér maestru, *Georg. Mihaiu* maestru,
Jonu Fagarasianu maestru, *Sim. Luminosu*
invetitoru, *Savu Todorescu* maestru, *Anton
Benedek* maestru si *Cons. Danu* tipogr. côte
1 fl. la olalta 22 fl.

Prin dlu *Stefanu Paraschiviciu*: de la d.
Baierdorf Biach 4 fl. *Eduard Schlichting*, *Joh-
han Schlichting* si *Franz Schlichting* côte 3 fl.
Joh. Zermak, *Fr. Crestits*, *Sam. Kelner*, *M. G.
Reichardt*, *D. L. Korovitz*, *Szölösy*, *Hugo. Veis*,
Em. Rosenberg com. *Atcary* com. *Si-benhaar*
com. *Is. A. Teitesac* com. *Bunzman*, *Lerah*,
Novobatski, *H. Gröger*, *D. Probst* com. *B.
Deuts*, *V. Zermak* maies. *Georg. Toth*, *A. Grau-
sam*, *Ales. Mihailoviciu*, *M. O. Vesely*, *J. Wolf*,
Iv. Szabó, *Ales. Zsivita* si *Jaromis* jun. côte 1
fl. la olalta 39 fl.

Prin dlu *Jorim Popescu*: de la d. *Petru
Barbosu* not. *Giroc*, *Haag*, *Töttösy* adv. *N.
Micla* cap. *S. Molden* et *G. Lazareviciu* com.
Paulu Adamu ofici. fratiu *Laitik* com. *Maria
Jonescu* mosi'a comit. si *Josim Popescu* côte
3 fl. *Fehér Josef* si *Ridel* côte 2 fl. *Atanasiu
Desco* not. *Secusiciu*, *Bar. Milutinovits*, *Geor.
Popa* contr. *Schișman Stavră* com. *Vladu Cră-
ciunescu*, subjude reg., *Josif Farchescu* ofici.
Poldrugat Imre v. cass. *Paulu Jonescu* ofici.
Petri Brasovanu ofici. *F. Steiner* junior, dna
Teresia Bugarschi, *Tarczay*, *Jo. Müller*, *Kralik*
jun. si *Herz* côte 1 fl. — la olalta 46 fl.

Prin dn'a *Maria Popa* in *Blasiu*: de la
dn'a *Cornelia* si *Aless. Surdu* jude reg. 3 fl.
Al. Neagoe, prop. 2 fl. *Jóne*, *Pamfilu*, canon.
metrop. *Jóne Popescu*, protop. *Mediasiu*, *Nic.
Stoianu*, med. archepis. *Dim. Popa* capel. camp.
Emiliu Vlassa, canc. reg. *Teod. Both* cancel. r.
Paulu Marinu prof. din des. *Elia Vlassa* can.
metrop. *Victor Mihai* secret. metrop. *Sim.
Pop-Mateiu* not. cons. *Jóne Antoneli*, cano.
metrop. *Dr. Jóne Ratiu* prof. *Georg. Ratiu* prof.
si dna *Maria Popa* pres. *Reu. fil.* din *Blasiu*, côte
1 fl. la olalta 19 fl.

Prin dlu *Traianu Lungu*, de la Ilu-
strata sa dlu episcopu de Caransebesiu *Jóne
Popa* 5 fl. *G.eg. Mateiu* com. *Sibiu*, *Jóne Ti-
eranu* prot. *Lipova*, *Arpád Lo-Presti*, *Siodis*,

Filipu Seculiciu, maestru si *Tr. Lungu* côte 3
fl. *Paulu Labasianu*, par. *S. András*, *Nist. Cra-
ciun* not. *Török Sacos*, si *Pet. Popoviciu* inv.
Aradu, côte 2 fl. *Joano. Bartolomeu*, sec. epis.
Caransebesiu, *Vict. Grăciu*, par. *Belintiu*,
dra *Teresia Ungurianu*, *N. Darabantu*, par.
Izvinu, *Georgiu Ardeleanu* v. fis. si *Stefanu
Olariu* côte 1 fl. la olalta 34 fl.

Sér'a la cassa: de la Rev. D. *Sveticiu*
mand. epis si *D. Manoiloviciu* iudi reg. côte 5
fl. *Vas. Zahariciu*, maestru *V. Voinovicu*, Ma-
estru *Georg. Joānoviciu* maestru si *Josif Mu-
lțiu* ofic. côte 3 fl. *Stef. Adamu* adv. *Teod. Mi-
chesiu* maes. *Jac. Petroviciu* maes. si *J. E. Ti-
eranu* som. côte 2 fl. *Dimit. Regepu* invet. *Ja-
nova*, *Szalay Gyula* prof. *Greg. Steiacoviciu*
of. *Costa Petrovits* com. *Nicolau Basaralu*
ofici. *Nicol. Petrescu* par. *Remote*, *Dra Ecaterina
Obrejaun*, dna *Sofia Petrescu*, dna *Juli-
ana Zaria*, *Georg. Ribariu* ofici. *Elias*, *Coc-
uba* com. *Dra Lina Cikany*, *Geor. Jónoviciu*
maes. *Sima Micu* maes. *Maca Manoiloviciu*
maes. *Oicolan Grecu* sup. locote. *Costiște* *Petr*
maes. *Arnoti*, ofici. *Jo. Fürst* com. *Hecler*, côte
unu 1 fl. la olalta 51 fl.

Sum'a venitului brutu este: 405 fl. 50
cr. v. a.

Erogatiuni:

Pentru 80 marce postala à 5 cr. 4 fl. Pe-
tru 150 marce postale à 2 cr. 3 fl. Pentru 11
recipise postale 2 fl. 73 cr. Pentru una epistolă
din *Blasiu* 27 or. Com. stînt'a pandurilor
asistenti 3 fl. Pentru tienerea tortelor 2 fl.
Trausportarea oglindelor 1 fl. Măsa de toaleta
2 fl. 48 or. Lumini pentru esseritoare corului
3 fl. 70 cr. Pentru sala, dupa cuit'a nr. 1, 40 fl.
Pentru decorarea salii dupa cuit'a nr. 2, 20 fl.
Pentru florii si ordene la cotillo dupa cuit'a nr.
3, 31 fl. 95 cr. Pentru plantici dupa cuit'a nr.
4, 8 fl. 98 cr. Pentru muzica dupa cuit'a nr. 5
30 fl. Pentru tortie dupa cuit'a nr. 6. 4 fl. 80
cr. Pentru bilete de invitatiuni si ordini dupa
cuit'a nr. 7, 15 fl. 50 cr. Pentru fo-tepiu dupa
cuit'a nr. 8, 10 fl. 50 cr. Ca renunatiiune prof.
de cantari dupa cuit'a nr. 9, 10 fl. Pentru 3
cumuni si 2 bucheti dupa cuit'a nr. 10 5 fl.
Pentru cina pandurilor dupa cuit'a nr. 11, 2 fl.
20 cr. Pentru acordarea pianului dupa cuit'a
nr. 12 2 fl. Sum'a erogatiunilor 223 fl. 11 cr.

Substragandu-se din sum'a venitului brutu
de 405 fl. 50 cr. v. a.
sum'a erogatiunilor de 223 fl. 11 cr. v. a.
remane ca venitul curat 182 fl. 39 cr. v. a.
Timisiora 10 faur 1873. Comitetul
arangiatoriu: Pant. Fogaraay m. p. pres. com.
arang. Traianu Lungu m. p. cassariulu com.
arang. Vasiliu Ignea m. p. controlorul com.
arang. Georgiu Regepu membru Stefanu
Paraschiviciu m. p. membru si S. Luminosu
m. p. notariul com. arang.

Acésta sociotă revedinduse de catra co-
mitetulu Reuniunei damelor romane, s'a
afliat intr'u totă corecta. Dreptuc li se espri-
ma multiamita publica. — Timisiora 15 faur
1873 Comitetul Reuniunei: Sidonia Maniu
nasc. Chitescu, pres. Emilia Lungu, not.

Pre langa acést'a s'a mai incasatu pe ca-
lea de colectiune, priu dsiorele Sidonia Petrescu
si Budinca Zahariciu: de la d. *Elisa Seculiciu*,
Maria Lungu, Maria Belici, Ecaterina Brasovanu
si dñulu Savu Todorescu côte 1 fl. *Draga Alessieviciu*,
Maria Pauna, Elena Davida, Eufimia
Stefanescu si Paraschiva Constantinu côte
50 cr. dñulu N. Castanovicu 40 cr. Elena
Ghendu 30 cr. Matiasu Mleca, Ilia Luca, Dim.
Mac

„Presidiul conferintelor de dñe dile a fostu condus de Il. Sa dlu Paul Dunca; era referatul l'a avut in ambe siedintele dlu Dr. Ioanu Bocia.“

„Discusiunea a fostu moderata si cu tactu, si de aceea speram, ca si rezultatele intregei conferinti voru fi acceptate cu cea mai viua multiamire din partea tuturor locitorilor bine-sentitori din fundul regescu.“

„Ne voindu a preocupa catus de putinu opininile publicului prin impresiunea ce a facutu asupra-ne totu decursulu conferintei, ne abtienemus de a intru in meritul afacerilor, reproducendu la tempulu seu representatiunea ce s'a primitu a se astern la lorurile competenti.“

„Atat'a credemus ince ca mai este in interesul causei ca se comunicam publicului inces de astazi:“

„Adunarea a tenuu dñu siedintie, un' a joi in 1. martiu, si alt'a Vineri in 2 martiu si s'a intrunitu principiantemente in trei puncte cardinali si adeca:“

1. arondarea municipiilor fundului regescu, in 4, eventualmente in 5 muncipis, dupa recomandante unei administratiuni mai usioare si mai estime, si deosebirea cetatilor libere de municipiile cercuali, dupa cum este in comitate, si

2. in extinderea legii municipali ungu-gresci si asupr'a fundului regescu, cu exceptiunea votului virile;

3. in stergerea universitatii, ca unu ce da prisoosu, si instituirea unei representanti provizori si pentru administratiunea aferente comune a fundului regescu.

„In privinti a punctului din urma a fostu si o propunere, carea se restringea numai prelunga pronunciarea delatoriei universitatii; era incatul pentru administratiunea aferente comune se remana cestitora desehisa, si dupa cum voru asta compropri etarii de bine spre a se administrat in vîntorii. Propunerarea acesta din urma fiindu pucienu sprinuita — a cadiutu.

„In ciu'a ultima, la deschiderea siedintei, presedintele seti o telegrama sosita de la Brasovu de la comitatele germane-ungare de acolo, prin care saluta cu caldura acunarea si doresce succesul celu mai bunu; ma' departe o epistolă de la dlu Ioanu Macelaru din Mercuria, de acela-si cuprinse. —“

„Atragemu atentiu romani loru din fundul regescu pentru ca cele-ce se voru impartasi de comitetul natualitătii ea rezultatu alu conferintei, se le subscrise catus mai in grada, spre a se poté astern de temporii distei din Pesta, pana ce adeca nu vine cestiuenea fundului regescu la desbatere si decidere.“

In Promotorul e Aradului, 14 mart. 1873

(Portarea unui domn pretore, alesu din mila, de romani, ca romanu, pentru d'a se integrigi de interesele poporului romanu!) Nu fora destul ca sa audiru espre mandu-se fierari nostri ca, „se ne ferescă Dicte de domnii de romani!“ In cu adeveru este lucru de compatititu, ca acesta sentinta, esca din gura poporului nostru, cam de renu este dreptă; cao — cu pucina exceptiune, portarea domnilor de romanu facia de poporu este forte rea. Domnii magiari, adi domnitor, in tiéra, ca capa o rega tramiu pre capulu poporului nostru, pre catus depinde de la ei, astfelu de individi romani, cari nu numai ca se renegă dupa aceea, ci

se si nisuesou pre de o suta de ori a fi mai periculosi de catus insisi magiarii. Si de ce ore acesc'a? Causa este firesca; pentru ca pre de o parte se ni scota ochii, ca au fostu cu privire la nationalitatea nostra, er pe de alt'a — ca totu se sature pe poporu de dd. romani, se nu-vina nici a mente a mai dorii si cere atari, si asi apoi mai in colo magiarii se pota stepani in pace dregatoriele in sinuul poporului nostru.

Generala este plansora poporului nostru a supr'a portarii pretorelui din Radna; in acestu cercu curatul romanu, acestu domn, ce s'a alesu aci ca romanu, — totu numai romanilor nu li-e spre bine si spre folosu.

Causele juste ale romanilor nu numai ca nu-le nainta, ci si inadusiesca, fie e aale, de ori ce natura ar fi.

De curendu se intempla, ca locitorii romani din comun'a Paciu, scosara cu ruseine din cas'a comunala, cum si din postu pe fajom-sulu loru notarit jidau Biltauer, pentru ne-sferebile sale e busuri; dlu pretore prin apucaturile lui egoistice, si prin intrenirea sa oficioasa cu panduri si persecutori, facu presiune a supr'a bietul'i poporu pentru scoala de a restitu in postu pe acelu omu fora de lege, denunciindu totu o data si vice-comiteului, cum ca turburarea a supr'a acelui ar fi fora causa! pre oandu plansorile si gravaminele in contrasunt multe, — mari si grele. — Astfelu cauza, dorerea si vaerarea populatiunii o luu in nimica, si partini pe Juda celu reu! Totu acestu d. pretore romanu, anu cu propria sa autoritate volnica, iu banii din Iad'a sanctei biserice din Cladova, dandu-i comunei politice spre administrare. — Cum pota fi acesta? — se intreba poporul; er eu dicu: totu cum se intempla totu abusurile! — De la judii comunali, — asi vorbescu gurele rele, — trage cate 100 fl. pentru ca se-ii ajute a reesi de nou aesi. Dar d'alta parte causele invetiamantului nostru confesionali sunt cu totulu indiferinte, ba de curendu intepelndu-se unu invetiatoriu din cercu una atacu, si anume pedepsindu invetiatoriul pe unu baietru trupescu, dlu pretore la derunciarea facuta — alega la faoa locul; si iu de la parintele baietului prosculu oficiosu, adca incep investigatiunea penale, contra invetiatoriului, — pe care d. Inspectorele cercorului scolaru asta corecta pasirea invetiatoriului, avandu acesta firesca in vedere susținerea ordinii si moralei scolare. Ar fi cu cale a intrebă pe dlu pretore: ore nu totu acestu invetiatoru s'a plansu la elu in mai multe rondu, ca nu-n capata lefa si ca baietii ambe la scola forte ne regulatu, rogandu-lu deci se disputa in caus'a acesta, — unde densu, acestu d. pretore responsa: „Nu me mestecu in scolele vestre, — faceti ce vreti!“ Eta dragostea ce o nutresce dsa pentru binele poporului! Totu astfelu de responsu a capatatu si inspectorele de cercu, si apoi mai este ore speranta de vre-o patronare? Ar è pre lungu a insira totu catus se observa reie si daunose din partea atâ-

toru domni de romanu; in catus pentru dlu pretore din Radna me marginescu a atinge ca numai din mila — a fostu partinitu de romanii la alegere, si acuma — respunde la aceasta partire cu vatemari si nepasari, respunde cu vestiri in gura mare ca — nici elu, nici famili'a lui nu e crescuta romanesca, si nici ca vré se auda de interesele nationei romane! — (a.)

Sibiu, in 17 martie 1873.

(Resunetu.) Unu comentariu necalit, ca si multe altele in „Telegr. Rom.“ nru 17, la re-portula publicata in „Albina“ despre balulu romanu dia Sibiu, silesce pre corespondinte a replică cativa — pucine — dezi adeverulu ne-contestabilu acelor impărtasite in „Albina“, nici chiar dupa lămuririle propositului din „Telegr. R.“ nu ar avea vr'o lipsa de replica. — Cumca balulu a fostu alu inteligentiei romane, si prin urmare acesta nu e nici o osanda, mai usioru o isbanda, — nu ne optimiu a convinge de felu pre „Telegr. R.“, care totu se intreba la elu le readuce, le concentra, namai pre siu singuru considerandu-se de intelligenta, eschisiv privilegiata si care, dupa cum din acelesi siruri transpira, mersu inteliginti'a dupa firele rare si carurile ale capului, nu dupa firea si maturitatea judecatii. — La balu a participatu, cu pacina exceptiune, totu inteligint'a romana din Sabiu, oca-ce se pota documenta prin acte; urmare deci naturala dupa noi e, ca numirea ces mai potrivita a balului e: alu intelliginti'; insasi, „Hstädtler Zeitung“ incepe referat' sa: „die hiesige romänische Intelligenz“ etc. Daca „Telegr. R.“ ar fi sciutu sa se ne prev na cu altu nume mai potrivitu, nici priu minte nu ni venia a critica si contradice.

N'a afirmatu nimenes, ca diferintele politice a impedeclu arangierea unui balu; acesta este numai o ingamfare din partea criticastrului; — dara cumca neintelegerile, in legatura cu ur'a au intrainatul pre unii de alti, acesta este unu ce sociu — pana si copiloru celor mici; argumentul celu mai bunu ni'iu da insusi corespondintele „Telegr. Rom.“ din anii trecuti. —

Cumca atari petreceri sociali inainta legatur'a, amicitia, contilegerea si aplenarea opiniunilor divergente, am afirmatu s. — suntemu convinsi ca — afora de rabulistrii de profesiune, nime practicu sub sora nu va trage la indoiela. —

In catus se atinge de scola observu ca, a esai acum din ea, si-a fi stersu pulberea scaunelor universitatii, desi comentatorele din rubrica de „varietati“, — nu scie, ci numai supune acesta, — am celu pucinu acea marginalare, ca mi-am implinitu detorinti'a pre deplinu, pre candu dsa, dlu de la „T. R.“ i-ar mai trebui se asude cativa azi, fie chiar si măcar in Lipsia! Dlu de la „Telegr. R.“ pota banui catus va voi, aceea totu sta, ca tenerimea din strainatate se intereseda in asemenea gradu de causele ra-

tiunali, ca si ori-cine din patria; dubietatea dlu contrariu pota se fiu testimoniu despre indiferentismulu, ce va fi avutu elu insusi pre candu se asta in strainatate, — multumita insa ceriului, scimu ca sunt pre pucini de firescuse! — Cumca rezultate mari n'am ajunsu, ni dovedesce destulu starea luerurilor preseste. — Pre langa totu acestea suntemu mandri de succesulu catus e, atat' celu moralu, catus si celu materialu, si credem siu, ca acestu succesu a facutu epoca in vîstia sociala a romanilor din Sibiu. — Totu o data credem ca, dlu din Telegr. tiene spesile unui balu de deserte, dura la aceasta n'avemu se-i reflectam alta de catus se luu indrumam la cuvintele santei scripture, care i vor fi dora mai bine cunoscute de catus chiar no: „Deseritatiune sunt totu pre lumea acesta!“

Nu afirmam ca sortea romanilor s'ar fi indreptat, dura scimu cu totii, ca nici cu acele insirate in „Telegr. Rom.“ nu s'ar indreptat pre deplinu. Din acestea ar rezulta ca se ne retinemus, dupa cum bate „Telegr.“ la passivitatea absoluta, va se dica se nu facem niciu, siu se facem ceca ce elu de atata tempere combate!

La observarile despre demonstratiune, spunu dlu de la „Telegr.“ ca, de n'am pastrat oresi care discretioni, am da cu colores pre facia, si am si documenta cu ipsissima verba, ca unii asia au tienutu si caracterisau acea petrecere sociala; noi insusi amu fostu apriori de contrapărere.

Cumca ne apasa multe, aceasta scie si corespondintele Albinei; ca le va semfi asemenea cu scie, caci n'a studiatu artea profetiei spre a pota sci venitorulu.

Starea lucrului si cauza cea adeverata, jace acolo, ca ce teneri (?) au cutisatu a intreprinde ceva cu consiliul coloru mai meritati barbati, insa fora de a se duce si la „Telegr. Rom.“ se-si marturisesc peccate si se cera absolutive, mai nainte de ce le vor comite.

Incatus pentru consiliu si predic'a morală ce asta de bine a le impartasi corespondintele Albinei — dlu din „Telegrafulu Rom.“ — inainte de a fi venita inca bine postulu mare observu: ca omu, si ca unu ce am fostu pe a scola — dupa afirmarea dsale insasi mi va fi ierat, desi contra vointei si fora licentia sa a me interesă si eu de miscările ce se intempla in vîstia sociala si a nume pre terenul natuanu. — De altu cum mult amescu de svaturile ce-mi da si lu asigura, ca n'amu avutu lipsa de ele; pastredie-s' le ve se-ma-si, caci are credut mai mare necesitate ca mene de ele.

Cumca am referat adeverulu si am referat intr-un mod obiectivu, intru interesulu onorei si demnitati natuanu si fora nici o preocupare de partita, — me supunu totu deun'a sentenie publice, si in casuva acesta specialu sentenie publicul din Sabiu, naintea ochilor caruia s'au petrecutu totu. Sum convinsu ca nu eu voiu fi asta eu — musca pre caciula, nu despre mine se va adeveri, ca am cautat modu in papura. Marginianul.

La intrarea in sal'a balului erau vr'o 5—6 membri din comitetu ce primeau salutandu pe fie-care ope, presentandu-le si catus unu ordinar de dansu. Membrii comitetului portau la partea stanga o cocarda in tricolore nationala; catus unulu dintre ei conducea la braciu pe fie-care cama si damicela de le prezenta domnului patronesc, cari le intempinu cu zimbetu de recunoscinta si cu intrevozirile ocasiunale. — Sal'a era splendidu decorata, arbori, verdetia, flori, buchete, completau decoratiunea. Illuminatiunea era destulu de visua; radiele ei printre flori si frunzile pareau ca scrisou diamante.

Orele aproape de 10: — sal'a este plina, lumea cea mai alăsa; deputati din senatul imperial, ambasadori, profesori, magiati, banchieri etc. Ministrul inca si-uu luate bilete de intrare, dar din caus'a doliutui de curte, si absentatu. Toatea cea mai eleganta; colora alba si rosia in prevalutia; conversatiunea se urmă cu predilectiune in limb'a francesa. Music'a incepe, executandu aria romanesca. —

Balulu se deschide cu polonesa. — Parechi, parechi salta; parechi, parechi se preambila unde se mai gasesce unu picu de spatiu.

Peptulu si perulu mai fie-care dame era ornata si decorata cu pietre, ce straluceau in mii de colori; teneretia in figure dulci si senine, te atragea la dansu cu potere magica. — Valulu ah! valsulu incepe! piciorul lunica, fuge; music'a te porta te invertesc, — te redica — par ca prin seru prin nuori, prin lumi fantas-

tice; — ah valsulu! „Inca unu turu, domnule, catus vréu se jocu; music'a este atat' de frumosă, atat' de farmecatorie; — ce musica este acesta?“ „Este music'a nostra, music'a romanescă, domnisișă.“ — P'atunci audia pe o alta dame cea intrebandu pe cavalerulu ei ca: „Se potu asta note din music'a romanescă? — dincolo audia pe o alta damicela cu o vose ginga-sia melodișă sprimandu-se, ca si ea este romana, dura ca si-a uitatu limb'a parintilor, fiindu ca ea copila inca a parasit patria, ne mai avandu ocazie se vorbesca; dar ca are se si se silsesca se o iavetie din nou! — Era chiar o ramura directa din famili'a betranului moldoveanu, Mironu Costinu, istoricoului. —

Dar — cine ar fi in stare a desorie cu fidelitate totu episodale, totu dulcele suveniri!

Animare, placere, cordialitate, nu lipseau nici intr'o parte. Tenerii nostri devenisera curtesanii cei mai escenisti! Care dama nu se amusa; nu se petrecea? Care damicela ar fi doritu atunci asta, de catus bracul cavalerului ei? — Cei mai in versta privesa dimbindu melancholicu, de buna séma aducandu-si a minte de timpulu tineretiei loru!

Dar incepe poic'a francesa dup'o aria noua romana, numita „esperant'a“, compusa si dedicata balului de artistulu Ziehrer, carele dirigea in persona musica regimentului, ce cantă la balu. Executarea acestei piese noue fu urmărită de aplauze neintrerupte!

„Da! observă unu strainu filo-romanu, entuziasmato de aceasta musica, — da, ati avutu

dreptate se-i dati numele de „esperant'a“, caci sunt individi, sunt chiar popore, carora nu li remane de catus unu idealu, esperant'a; si junimea este esperant'a loru.“ — Idealul scumpu alu stramosilor nostri, alu nationi nostre, avemua esperantia firma ca, — se va poté realizat.

Catru 12 ora sal'a, de si destulu de spatiosa, devenisa ingusta, pentru ca lumea era forte numerosa, forte desa.

In timpulu acesta intra trei straini: principale de corona alu Persiei, Malcon-Chan, cu doi generali ai sei.

Fie-cine se imbuldă se veda pre acestei straini. — Malcon-Chan cu generalii sei s'au infacisatu in costumulu loru nationalu, cu casula versiana pe capu dupa moda tierii loru. Unu membru d'ei comitetului li s'a pusul la dispensatiune. Principale s'a ingagiuat in discursu despre moravurile europene, comparandu-le cu cele persiene. Elu asta — firesca — mare desclinire; steaua, anim'a unei petreceri adeverata placute la densu lipsescu, — femeia in tier'a loru nu poate se participe la unu balu; lega o oprosce. Danturile loru sunt — cu totulu de alta natura; ei — standu mai multu locului, batendu si facandu diferite figure cu picioarele — dansescu.

„Poftim la jocu, principale! — vin'o se vi presentu o dama; alegeti!“ — Cadrilulu incepe, principale persiana jocă si elu. Generalii sei — nu; imparsau timidi. „Nu jocati, dloru generali?“ — „Nu, pentru ca nu cunoscem u aceste jocuri.“ — „Ei bine. Atunci trebuie se

carati a ve amusă; alegeti ve societate; unde se ve presentu?“ — Alăsera, si alăsera bine; si — Persienii nostri remasera pana la finitulu balului. — Cadrilulu cu cotilionulu se finesce, tinerii cu peptulu plinu de decoratiuni, se mandresc u de victorie loru; de micle cu manele pline de buchete intorna la locurile loru, pronunciandu fie-care incetisoru: „Le voiu pastră.“

Pausa sosescu. In salale de alezare, sunt mesele intinse, lumea ie occupa; vinulu, siampania spumega, pocalele se ciocnescu: „Traiesca balulu romanu!“ „Traiesca junimea romana!“ — se audiă in totu partile. —

Timpulu pausei nu dură multu; music'a caci se audie; sal'a devine è plina; jocurile incepe din nou; animarea domina la culme. Aceuma nume nu-si mai aduce a minte, se parasesca balulu, mai nainte d'a se fini totu jocurile; ba ce-e mai multu, acum se cerea repetare loru! Music'a se obosise, si angajamentul ei era la fine; junimea insa nu voiesce se scia d'a termina. „Na vi bani, striga comiteulu, acesta e mobilul vostru; castati mai departe!“ Music'a canta; e la 6 ore; diu'a se face; lumea inca jocă cu mai multa pasiune. Timpulu totu vine, de lumea se imprasoc, se departa salutandu-se: „La revedere — anulu viitoru!“

Pre langa mine audu pre cireva pasindu; inturnandu-me privesc o fécia rotunda, veselă dimbitoria, si ea 'mi sioptesce, incetisoru: „Miam resbunatu!“

C. D. A.

Somoschesiu, cotoare Aradului, 16/28 fauru.

(Tiér'a — préda jidoviloru!) De candu cu guvernului aristocratiei magiare, tiér'a prevenitie se ruina si merge cu pasi gigantici spre perire. Nimenea nu se mai interesă de binele poporului, — nimenea nu mai controlă media mesură pe la jidovi si asiá jidovii trag si jafuesc pre bietulu poporu dupa draga voi'a loru! De alta parte, de candu cu anii acesti rei din urma, poporul inca a scăpatu forte. Pre langa aceea, incassarea contributiei si dărilarilor ne-suportabili, prin esecutori — a adusu pre bietii tineri la desperare. Mai multu, inamicii existintei noastre nationale, se totu incercă a corumpa poporul si a sparge solidaritatea dintre elu, cascigandu pre unii slabii de angeru in partea loru, pre cari apoi ii folosesc de unele nerușinăse in contra a totu ce este bunu, dreptu si folositoriu binelui comunu.

Astfelui poporului nostru in necasulu seu si suferintele sale, si ié refugiu pre la capitalistii de jidovi, de unde capătandu cova sume imprumutu, jidovulu fora de conscientia si tota temă de responsabilitate — fia lumésca, fia dñeescu, arogandu-si o mare volnicia a supr'a bietului poporu, arunca a supra-i camete ne mesi pomenite! Rafinatulu de jidanu nu dă bani imprumutu pe anu, séu măcar pe diumatate de anu, ci numai pe luna, pre langa conditiunea intereselor de 1 fl. dupa 10 fl. — asia daradupa 10 fl. la anu interesu 12 fl; adeca 120 de procente! incătu maritilor de omeni in scurtu timpul li se vindu töte bietele mosiōre, ereditatea parintii! devenindu calici pentru totudeuna! — Spre a ilustră acesta urmare jidovescă aducu la cunoștința onoratului Publicu cotorioru unu casu, ce decurendu s'a intemplatu in comun'a nostra. Locuitoribl T. B. a imprumutatu 5 fl. v. a. si duoue mesure de grău de la jidovulu comerciant din Ciermeiu, cu numele Holländer Samuel, si in scurtu timpu sum'a banilor si pretiulu grăului, computandu si interesele, se urca la 20 fl. Jidanulu a transis la facia locului pre unu argatu alu seu, ca se face obligatiune, intarind'ou cu subscriserea de martori si cu terminu pana in 26 iuliu a. e. — Abia inse trecuta căte-va dile si comerciantele rafinatu, ér veni insusi la facia locului si dechiară bietului omu, că e imprecesuatu, si dupa tactic'a jidovescă, a inceputu a-lu amenintia, că-i aduce advocatulu pe capu si-i vinde cas'a, — (caci alta n'avea); in urma a inceputu a-lu corsolă cu aceea, ca déca i va plăti 10 fl. v. a. va sistă procesul si apoi — grigea lui de advocatu. — Sermanulu omu, ne-avendu de unde a-i dă bani ceruti, se oferă a-i plăti si aici 10 fl., dar spuse că acuma n'are de unde; jidovulu se indestui cu atât'a, si luă obligatiune nouă pentru sum'a de 30 fl. intrebandu că, candu va poté se plătesc tieranulu? acest'a promisiune că se plătesc tómna; jidovulu naibei puse de nou interesu peste interesu, si se facu o suma de 49 fl. v. a. si facu alta obligatiune cu terminu pana la 8 septembrie. Acu se vedeti! Nu trecuta duoue septembri si jidovulu incepă a negocia cu bietulu omu, sfatuindu-lu si fortandu-lu, ca se-i vanda lui cas'a, si iu fine in legendum-se, jidovulu rafinatu nu se sfri a esii naște publicului adunatu la cas'a comunale, cu o suma de 66 fl. v. a. La intrebarea unor din intieleg'nti că, cum se poté urca o sumulită nesemnata, de 5 fl. in scurtu timpul la 66 fl? jidovulu respusne simplu si foră siovaire, că-i stă in voia a luă căte camete i place! Si asia legă contractu de cumparsare pe cas'a omului cu pretiu de 118 fl. v. a., subtragendu de aci atins'a suma de 66 fl. v. a. ca detoria si mai dandu bietului omu 46 fl. v. a. ér 6 fl. v. a. remanendu-i elu detoria — firesc nu cu cameta! Vedeti, onorabilă Redactiune! cum acestor venituri de specu'anti li se iér'a mana libera pentru de a jafui pre romanu! — Dar ére — multu va mai tiené totu esia?!

J. Voluntiru,
desinte.

Birda, cotoare Temisiului, in fauru.

(Onore meritului, si o dare de săma.) Multu stimate dle Redactore! Venim a ni implini o placuta detorintia, sperandu că nu ni veti denegă unu pieutu de spaciu. Bravul nostru invetiatoriu *Constantinu Muresianu*, care de vr'o cinci ani, de candu a venit la noi, diu'a si n'optea, neobositu se occupa cu multa intrigire de buna crescere si de progresu intru invetiatoru tenerime scolarie, lui incredințate, pre joi sér'a 15/27 a. c. ne-a indemnizat

si ajutoratu a arangia unu ballu in favoarea scolioi noastre romane, adeca pentru procurare midil'celor uiurătorie de inventamentu, de cari scol'a nostra ducea mare lipsa. La acelu balu participara mai multi cărturari si de prin comunele vecine. Dar petrecerea de dantu a fostu premiersa de o productiune in arie nationali piesei mai vertosu eroice, cum sunt: „chiamarea patriei,” „hor'a unirei,” „mersul lui Jancu,” „ah sabi a lui Traianu” etc. Petrecerea a durat pana dimineti'a, si toti cei ce luau parte, fusera deplinu satisfacuti.

Domnului invetiatoriu alu nostru i suntem desclinitu multiamitori, caci a sternit semtiul de nationalitate si invetiare in tenerimea nostra, prin ce a cascigatu deplin'a iubire si incredere a poporului. Si — se vedeti dle Redactore, zelulu si stăruint'a invetiatoriului nostru, face de prisosu aplicarea mesurilor de sila pentru darea copililor la scola; caci parintii incredintandu-se cumca copiii loru intru adeveru invatia, bucurosu ii mana la scola. Multu pote unu invetiatoriu bunu; acest'a tocmai ne convingemu. —

Spre scopulu mai susu atinsu au binevoitu a contribui urmatorii dd. Melcer I. 3 fl. A. Br. Uckermann 2 fl. M. Uckermann 2 fl. Kosztolányi 1 fl. 50 cr. Bárothy, J. Bogdanu, Halász K. Simon M. si Megyessy căte 1 fl. M. Weiberger 60 cr. B. Friedmann, Ab. Friedmann, D. Munteanu, M. Bogdanu, N. Perinu, F. Ladislau, W. Kohn, Fischer S. Fischer J. J. Ghiladijanu, T. Ivascu, St. Jivoinu, M. Spanu, P. Cipridelui si A. Wisinger căte 50 cr. H. Friedmann si Magdalena K. căte 40 cr. E. Ilgen si P. Dateu căte 30 cr. S. Itiu, D. Bogdanu si A. Bogdanu căte 25 cr. N. Ciolacu, At. Stoianovicu, Av. Stoianovicu, M. Stoianovicu, N. Dragota, P. Dragota, N. Itiu, M. Itiu, N. Istvanu, N. Murgea, F. Bernhard, S. Dragota, A. Giucóne, D. Rusu, D. Weiszberg, si M. Itiu, căte 20 cr. C. Muresianu 19 cr. T. Ciolacu, J. Ciolacu, S. Ciolacu, M. Fogorescu, S. S. Balasius A. Balasius, P. Itiu, A. Panu, M. Itiu, A. Itiu, Ab. Friedmann, M. Jebelcanu, S. Drilea, D. Itiu, E. Dateu, si T. Nedelciu, căte 10 cr. si O. Muresianu 9 cr. impreuna 28 fl. 83 cr. Din cari subtragandu-se sposele de 17 fl. 4 cr. venitul curat u 11 fl. 79 cr.

Comitetulu Parochialu gr. or.

Varietati.

† (Necrologu.) Tirana morte ér ni rapl din midil'culu nostru pre unu romanu bunu, pre unu barbatu forte religiosu, pre conlocuiti'ru nostru din Boesia montana *Joane Rosicobanu*, carele de la intrarea in vietia a statutului org. pana la mórtea sa a fostu membru in comitetulu parochialu, era mai nainte de acest'a mai muti ani epitropu. Inaintarea afacerilor bisericesci, dar mai cu séma a celor scolari, i jacea deosebitu la anima. De aceea credu că merita ca se-i dicem la acestu locu:

„Se i se tieren'a usiéra! — J. M. — U.

† (Necrologu.) Joane Tulcanu senioru preotu gr. or. romanu, parintele preotului Joane Tulcanu junioru din Zarandu (cotoare Aradului), dupa unu morbu abia de duoue dile a reposatu, sambata in 8 martie, a. c. in etate de 70 de ani, lasandu in celu mai profundu doliu pre numerosele rudenie. Fia-i tierina usiéra!

Conchiamare.

Onorat'a tenerime romana din Buda Pesta este invitata din partea comisiunii de cinci esmisa pentru censurarea rationciniului comitetului balului, ca se binevoiesca a-se coadună la localitatea societati "Petru-Maiorul", domineca in 23 martisoru st. n. a. c. la 6 óre p. m.

Comisiunea de cinci.

Convocare!

Conformu articulului 36 din "Statute" presidiulu sectiunii centrali si alu reunii invetatoresci "Georgiu Lazaru," conchiamă prin acest'a pre toti membrii reuniali la parastasulu, care se va serba in anulu present — casti in celu trecutu — in Sambat'a Floriloru, numita alui Lazaru, in memor'a fericitului dascelu Lazaru in comun'a rom. Avrigu la mormantul acestuia. Si fiindu că cutotii detorim recunoscintia, alesor, cari se sacrifică cu abnegatiune pentru Romanismu, ne permitemu a invita la acestu parastasulu pre toti romanii, căti vor binevoi a se asociă cu noi in rogiuni pentru marele sufletu romanescu alui Lazaru scolo, unde se află depuse scumpele lui remasite pamantesei!

Cu deosebire apelam la anima romanescă a Oltenilor, invitandu-i, se nu lipsescă de la acesta serbatore bisericesca — natiunie!

Déca la parastasulu din anulu trecutu an accorsu representatii alorii 61 de comune romane si déca numerulu asistentiloru s'a suiu la mii am dori din anima romanescă, ca in anulu present se fie reprezentate töte comurele din tiér'a Oltului si numerulu participantiloru se fie si mai mare!

O natiune, unu popor pasiesce pre calea măririi si a gloriei, candu incepe a apretiui, respectă si veneră faptele si memor'a bărbatilor, cari nu crutiara pentru fericirea natiunale nimica. Urmele stramosilor nostri sunt pline de gloria! Noi, nepotii loru, ar trebui se ne nesuim a calcă urmele loru ca intr'o dia se ne bineventedie urmasii. *Georgiu Lazaru* a luptat eroicesc pentru desceptarea, consolidarea si unitates romanismului: de acea trebuie se ne inchinămu faptelor lui romanesci.

Sant'a nostra detorintia natiunale dar ne impune nōe a ni aduce aminte de elu in rogtiunile noastre, venindu in totu anulu la Avrigu, se versam o lacrima ferbinte de recunoscintia pe scump'a lui tierana, caci dupa cum dice Lamartine, unu sentimentu se pote intielege mai bine numai in locurile, in cari l'ai simtitu!! —

Ordinul de dia alu adunarei este urmatoriu:

1. In sambat'a lui Lazaru 1873 31 mart. v. 12 aprile n., toti membrii reunii se aduna in scola romana la órele 8 antemeridianane;

2. La órele 8 1/2 mergerea la sant'a biserica in corpore, ascultarea servitului divinu, apoi asistarea la parastasul langa mormantul lui Lazaru.

3. La finea parastasului tineresa cuventului funebru de vicepresedintele sectiunii filiale de la Vistea inferiore, *Alesandrescu Popu Stanaru*, conformu conclusului punctu VI. alu procesului verbale adusu in a treia adunantia generala a reunii, tenuate la 14/26 octobre 1872 in Fagarasiu.

4. Reuniunea va exprime sentiente de condoliția rudenilor remase a le lui Giorgiu Lazaru.

Fagarasiu 12 martie 1873 n.

Jónu Dima Petrascu, Jónu Barbatu,

presedinte. secretariu.

cursulu din nr. 7, 9 si 10 ai Albinei din anul curint, si cu unu terminu de trei septembri de la diu'a acestei republicari.

Vlaicovetiu, in 25 fauru 1873.

Comitetulu parochialu, in co'ntielegere cu dlu protopresviterul tractualu si insp. scol. *Ioane Popoviciu*.

1 — 2

Concursu.

Sant'a biserica romana gr. or. din *Siemlaculu-mare*, cotoare Temisiului, protopresviteratul Versietiului, avendu trebuintia de a fi renovata, pentru intreprinderea lucrului de zidăritu, prin acésta se publica concursu cu terminulu pana la 2 aprilie cal. vechiu, pre care diua sunt invitati a se infacișă in numita comunitate toti dd. architecti (zidari); cari voescu a luă parte la licitațiunea ce se va tiené minuendo — in acésta privintia.

Siemlaculu-mare in 8 fauru 1873.

3 — 3 Comitetulu parochialu,

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei ort. romane din *Straja*, in fostulu confiniu militaru, protopresbiteratul Versietiului, se publica concursu pana la 25 martie st. vech. a. c.

Venitul parochialu e: biroul si stolul in datinata de la 160 de case si una sesiune de 32 jugere pamant parochialu.

Doritorii de a concurge la acestu postu, sunt avisati a si substerne resursele loru pana la mentionatul terminu, adresate comitetului parochialu, la pré on. D. *Ioane Popoviciu*, protopresbiterul Versietiului, in Mercina, post'a ultima *Varadiaz*, instruita pre langa documentele prescrise in statutulu org. si cu testimoniu de sprea absolvare cu succesu bunu celu pucinu de 4 clase gimnasiale, ér déca sunt preoti, apoi si cu testimoniu de promovare de la ven. Consistoriu. Cele ne-adjustate, nu se vor luă in considerare; — totu de o data se recere ca competitii se si infacișie in persona, nainte de actul alegerii, in a. biserica in vre-o domineca, si print'co cuventare se-si arete potintiele oratorice, care se recere la acesta chiamare.

Straja, in 25 fauru 1873.

1 — 3 Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlu protopresbiteru.

Concursu.

Pre bas'a concessiunii de dto 9/12 1871, nr. 1373, ept 498, referitoria la edificarea unei noue biserice gr. orient. romane in *Torakulu-mare*, comitatulu Torontalu, langa *Bega Szt. Giorgiu*, acarei biserice fundamentu a dejă pusu, subsemnat'a comunitate bisericesca, conformu planului si proiectului de spese aprobate de vener. consistoriu diecesanu *Aradanu*, deschide prin acésta concuren de licitatiune minuendo. Lungimea bisericei dupa planu e, de 20° latimea de 10° — din afara, ér naltimea pana la acoperisul 7°.

Dupa proiectului de spese in recapitulatiunea sumaria edificandei biserice, sunt a se vedea următoarele sume:

1. pentru lucrul zidărilor	14,820 fl. 72 cr.
2. pentru lucrul tieglarilor acoperitorii, (Ziegel-deckerarbeit)	296 fl. 89 cr.
3. pentru petrari, lucru de marmore, (Steinmetzarbeit) cu totu cu mat.	757 fl. 50 cr.
4. pentru lucrul lemnariului (Zimmermannarbeit) cu materialu	4,103 fl. 37 cr.
5. pentru lucrul mesariului (Tischlerarbeit) cu mat.	1,020 fl. — cr.
6. pentru lucrul lacatariului, (Schlosserarbeit) cu materialu	825 fl. 80 cr.
7. pentru lucrul faurului, cu materialu	750 fl. — cr.
8. pentru lucrul tinchiariului, (Spenglerarbeit) cu materialu	1,694 fl. — cr.
9. pentru lucrul sticlarului, cu materialu	52 fl. 27 cr.

Sum'a in v. a.: 24,321 fl. — cr.

Doritorii de a intreprinde zidirea bisericei acesteia sunt avisati, a se infacișă in dfa de licitatiune, care se va tiené in 6. aprilie a. c. st. n. la facia locuinii, unde pre langa depunerea vadiului usitatu dupa pretinu de estimatiune se va intreprinde licitatiunea si in-heiarea contractelor, cari in sensul statutului organiu bisericescu se vor substerne Venerabilul. Consistoriu diecesanu spre revisiune si ultiora aprobară.

Condițiile sunt a se vedea in facia locuinii la cass'a comunala.

Datu din siedint'a comitetului parochiale din *Torakulu-mare*, tenuete in 14 fauru 1873 v.

Cu consensulu domnului protopresviteru:

1 — 2 *Vincentiu Ţerbanu*.

REPUBLICARE DE CONCURSU

pentru statiunea invetatorăscă la scol'a romana gr. or. din *Vlaicovetiu*, cotoare Temisiului, protop. Versietiului, cu conditiunile ce se potu cati in con-